

Temat lekcji	Środki dydaktyczne	Zagadnienia, materiał nauczania	Odniesienia do podstawy programowej	Wymagania podstawowe Uczeń:	Wymagania ponadpodstawowe Uczeń:	Liczba godzin
ROZDZIAŁ I: JA I MOJE OTOCZENIE						
1. Lekcja organizacyjna- program nauczania, wymagania na poszczególne oceny śródroczne i końcoworoczne						1
1. Ja i moja rodzina	<ul style="list-style-type: none"> podręcznik, s. 8–11 zeszyt ćwiczeń 	<ul style="list-style-type: none"> niewpowtarzalność i wyjątkowość każdego człowieka potrzeby ludzkie: naturalne, bezpieczeństwa, przynależności, uznania i szacunku, samorealizacji społeczność jako środowisko funkcjonowania człowieka rodzina jako pierwsza społeczność w życiu człowieka rola rodziny w życiu człowieka rodzina dawniej i dziś 	1.1 1.2 1.3	<ul style="list-style-type: none"> określa, na czym polega wyjątkowość każdego człowieka wymienia potrzeby człowieka charakteryzuje rolę rodziny w życiu człowieka wyjaśnia termin <i>społeczność</i> tłumaczy, jakie przysługują mu prawa i jakie ma obowiązki w rodzinie 	<ul style="list-style-type: none"> omawia sposoby zaspokajania ludzkich potrzeb wymienia prawa i obowiązki rodziców określa, czym różni się dawna rodzina od rodziny współczesnej 	1/2
2. Moja szkoła	<ul style="list-style-type: none"> podręcznik, s. 14–17 zeszyt ćwiczeń 	<ul style="list-style-type: none"> szkoła jako społeczność uprawnienia władz szkolnych statut szkoły prawa i obowiązki ucznia sposób działania rady samorządu uczniowskiego sposoby zapobiegania konfliktom szkoła dawniej i dziś 	1.5 1.6 1.7 1.8 1.9	<ul style="list-style-type: none"> opisuje szkolną społeczność podaje prawa i obowiązki ucznia określa, kto tworzy społeczność szkolną omawia kompetencje dyrektora szkoły, rady pedagogicznej, rady rodziców oraz rady szkoły wyjaśnia, dlaczego do szkolnej społeczności zaliczamy także rodziców tłumaczy, czym jest statut szkoły określa, czym zajmuje się rada samorządu uczniowskiego wskazuje przykłady działania rady samorządu uczniowskiego w swojej szkole podaje przykład postępowania zgodnego z zasadami tolerancji i sprawiedliwości wymienia przykłady konfliktów i sposoby ich rozwiązywania przedstawia sposoby zapobiegania konfliktom 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje podobieństwa i różnice w funkcjonowaniu człowieka w społeczności szkolnej i w rodzinie wyjaśnia termin <i>tolerancja</i> omawia różnice między szkołą dawną a szkołą współczesną 	1/3

3-4. Ojczyzna duża i mała	<ul style="list-style-type: none"> podręcznik, s. 18–21 zeszyt ćwiczeń mapa Polski mapa najbliższej okolicy lub plan miasta herb miasta lub regionu 	<ul style="list-style-type: none"> określenie ojczyzny jako duchowego i materialnego dorobku minionych pokoleń „małe ojczyzny” i ich tradycje patriotyzm jako przywiązanie do ojczyzny definicja patriotyzmu lokalnego herby jako symbole poszczególnych miast i regionów 	II. 2.1 2.2 2.3	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia terminy: <i>ojczyzna</i> i „<i>mała ojczyzna</i>”, <i>patriotyzm</i>, <i>patriotyzm lokalny</i> tłumaczy, kim jest patriota podaje nazwy miejsc związanych z historią swojej „małej ojczyzny” wymienia postacie związane z historią swojej miejscowości, rodzinnego miasta lub regionu opisuje problemy społeczno-gospodarcze swojej „małej ojczyzny” wskazuje na mapie Polski swoją miejscowość odnajduje na planie miejscowości siedzibę władz lokalnych 	<ul style="list-style-type: none"> wylicza wydarzenia historyczne związane ze swoją miejscowością wymienia sposoby okazywania patriotyzmu w czasie wojny i w okresie pokoju potrafi odszukać w prasie lokalnej i w internecie informacje na temat przeszłości swojej rodzinnej miejscowości podaje przykłady patriotyzmu lokalnego wskazuje największe atuty swojej „małej ojczyzny” rozpoznaje herb miasta lub regionu, w których mieszka 	2/5
5-6. Mieszkamy w Polsce	<ul style="list-style-type: none"> podręcznik, s. 22–28 (w tym tekst źródłowy, s. 23) zeszyt ćwiczeń mapa Polski 	<ul style="list-style-type: none"> pochodzenie słowa <i>Polska</i> naród jako społeczność ludzi posługujących się tym samym językiem i związanych wspólną przeszłością polskie symbole narodowe i ich pochodzenie krainy historyczno-geograficzne Polski mniejszości narodowe i etniczne na terenie współczesnej Polski Polonia na świecie mniejszości narodowe w przedwojennej Polsce 	II. 3.1 3.2 3.3	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia pochodzenie nazwy <i>Polska</i> wymienia polskie symbole narodowe podaje daty polskich świąt narodowych wyjaśnia znaczenie słowa <i>naród</i> zna słowa polskiego hymnu narodowego i wie, kto jest ich autorem nazywa krainy historyczno-geograficzne Polski wyjaśnia terminy: <i>mniejszość narodowa</i>, <i>mniejszość etniczna</i> wymienia mniejszości narodowe i etniczne mieszkające na terenie Polski oraz na wybranych przykładach opisuje ich kulturę i tradycje tłumaczy znaczenie słowa <i>Polonia</i> 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia pochodzenie polskich symboli narodowych omawia znaczenie polskich świąt narodowych i przedstawia ich genezę tłumaczy, czym są miejsca pamięci narodowej określa różnice między poszczególnymi regionami Polski wskazuje na mapie Polski regiony zamieszkałe przez mniejszości narodowe pokazuje na mapie świata miejsca, w których znajdują się największe skupiska Polonii wymienia mniejszości narodowe, które żyły w przedwojennej Polsce 	2/7
7-8 POWTÓRZENIE MATERIAŁU I SPRAWDZIAN WIADOMOŚCI Z ROZDZIAŁU I						2/9
ROZDZIAŁ II: Z HISTORIĄ NA TY						
9. Historia – nasza przeszłość	<ul style="list-style-type: none"> podręcznik, s. 32–35 zeszyt ćwiczeń 	<ul style="list-style-type: none"> historia jako nauka o przeszłości historia a baśnie i legendy związki przyczynowo-skutkowe wydarzeń historycznych (przyczyna – dlaczego?, przebieg – w jaki sposób?, skutek – z jakim skutkiem?) efekty pracy historyków 	II. 8.1 8.2	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, czym jest historia i przeszłość tłumaczy, kim jest historyk określa różnice między legendą i baśnią odróżnia postacie historyczne od postaci legendarnych wskazuje przyczyny, przebieg i skutki wydarzeń historycznych podaje przykłady efektów prac historyków 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia pochodzenie terminu <i>historia</i> tłumaczy, dlaczego uczymy się historii objaśnia znaczenie zdania: <i>Historia jest nauczycielką życia</i> omawia, jakie są zadania historii podaje po jednym przykładzie postaci baśniowej, legendarnej i historycznej przedstawia historię swojej miejscowości lub rodziny 	1/10
10. Źródła historyczne	<ul style="list-style-type: none"> podręcznik, s. 38–44 <ul style="list-style-type: none"> a. zeszyt ćwiczeń b. źródła 	<ul style="list-style-type: none"> c. źródła historyczne – ich podział i przykłady d. archeologia jako ważna nauka 	8.2 8.3	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia terminy: <i>źródło historyczne</i>, <i>archeologia</i> określa, czym zajmuje się archeolog dokonuje podziału źródeł historycznych oraz podaje ich 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego historyk powinien czerpać informacje z różnych źródeł historycznych charakteryzuje nowoczesne metody badawcze 	1/11

	historyczne, np. kronika szkoły	<ul style="list-style-type: none"> e. pomocnicza historii źródła historyczne i ich przechowywanie w muzeach, skansenach i archiwach f. ochrona zabytków g. metody badania wiarygodności źródeł historycznych 		<p>konkretne przykłady</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia informacje, jakie możemy zdobyć na podstawie źródeł historycznych • tłumaczy, na czym polega działalność archiwów, muzeów i skansenów • wskazuje podobieństwa i różnice między muzeum a skansenem 	<ul style="list-style-type: none"> • dostrzega rolę, jaką odgrywają muzea, skanseny i archiwa w dziedzinie ochrony źródeł historycznych • odpowiada, dlaczego zabytki podlegają ochronie prawnej • tłumaczy, w jaki sposób chroni się źródła historyczne i zabytki • wskazuje, gdzie znajduje się najbliższe muzeum • objaśnia, w jaki sposób należy zachowywać się w muzeum 	
11. Pamiątki i tradycje rodzinne	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik, s. 45–48 • zeszyt ćwiczeń • drzewo genealogiczne 	<ul style="list-style-type: none"> h. znaczenie pamiątek rodzinnych i. pojęcie rodu j. tradycje rodzinne jako czynnik łączący członków rodziny k. sposoby podtrzymywania tradycji l. genealogia jako nauka badająca historię rodziny m. drzewo genealogiczne – sposób przedstawienia historii rodziny 	1.4.	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na znaczenie pamiątek rodzinnych i podaje ich przykłady • wyjaśnia, czym jest ród • omawia, w jaki sposób kultywowanie tradycji umacnia poczucie wspólnoty w rodzinie • określa, czym zajmuje się genealogia • tłumaczy, czym jest drzewo genealogiczne 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje sposoby kultywowania rodzinnych tradycji • przygotowuje drzewo genealogiczne swojej najbliższej rodziny • znajduje w internecie strony, które zawierają informacje pomocne przy tworzeniu drzewa genealogicznego • wymienia i opisuje rodzinne pamiątki i tradycje 	1/12
12-13	POWTÓRZENIE MATERIAŁU I SPRAWDZIAN WIADOMOŚCI Z ROZDZIAŁU II					2/14
ROZDZIAŁ III: CZAS I MAPA W HISTORII						
14. Czas w historii	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik, s. 52–58 • zeszyt ćwiczeń • oś czasu 	<ul style="list-style-type: none"> • chronologia i przedmiot jej badań • kronika jako chronologiczny zapis wydarzeń • oś czasu i umieszczanie na niej dat • podział czasu na okresy p.n.e. i n.e. • cyfry rzymskie oraz ich arabskie odpowiedniki • terminy: <i>data, era, epoka historyczna, tysiąclecie, wiek</i> • epoki historyczne: starożytność, średniowiecze, nowożytność, współczesność, oraz ich daty graniczne • inne sposoby rachuby czasu 	I.	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia termin <i>chronologia</i> • wskazuje narodziny Jezusa z Nazaretu jako początek naszej ery • odczytuje skróty: <i>p.n.e.</i> i <i>n.e.</i> • określa czas trwania wieku i tysiąclecia • zapisuje liczby arabskie cyframi rzymskimi • rysuje oś czasu i umieszcza na niej daty • porządkuje daty w sposób chronologiczny • posługuje się terminami: <i>data, era, epoka historyczna, tysiąclecie, wiek, prehistoria</i> • wymienia epoki historyczne 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia terminy: <i>rocznik, kronika</i> • wymienia daty graniczne epok historycznych • wskazuje wydarzenia, które oznaczają początek i koniec poszczególnych epok historycznych • krótko charakteryzuje poszczególne epoki historyczne • przedstawia system rachuby czasu stosowany przez muzułmanów 	1/15
15-16 Obliczanie czasu w historii	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik, s. 59–63 • zeszyt ćwiczeń • oś czasu 	<ul style="list-style-type: none"> • obliczanie upływu czasu między poszczególnymi wydarzeniami • określanie wieku wydarzeń • podział czasu na wieki i półwiecza 	I.	<ul style="list-style-type: none"> • oblicza, ile czasu upłynęło między poszczególnymi wydarzeniami • ustala, w którym wieku rozegrało się dane wydarzenie 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje genezę zabaw sylwestrowych 	2/17

				<ul style="list-style-type: none"> wskazuje daty graniczne wieków i tysiącleci określa datę danego wydarzenia, używając wyrażen <i>I połowa</i> lub <i>II połowa danego wieku</i> umieszcza daty na osi czasu 		
17. Czytamy mapę i plan	<ul style="list-style-type: none"> podręcznik, s. 66–68 zeszyt ćwiczeń mapa Polski 	<ul style="list-style-type: none"> kartografia jako nauka podobieństwa i różnice między mapą a planem znaczenie mapy w pracy historyka skala i legenda mapy informacje, jakie można odczytać z mapy podobieństwa i różnice między mapami historycznymi a geograficznymi najstarsze mapy świata 	II. 3.2	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia termin <i>kartografia</i> tłumaczy, czym są skala i legenda mapy omawia, z jakich elementów składa się mapa historyczna odróżnia mapę od planu porównuje mapy geograficzne i historyczne odczytuje z mapy podstawowe informacje 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje na mapie historyczne stolice Polski omawia rolę mapy w poznawaniu przyczyn i przebiegu wydarzeń historycznych wyjaśnia, czym jest orientacja mapy opisuje, jak dawniej wyglądały mapy i na tej podstawie porównuje, jakie wyobrażenia o świecie mieli ludzie w przeszłości, a jakie mają dzisiaj podaje przykład zastosowania GPS 	1/18
18-19	POWTÓRZENIE MATERIAŁU I SPRAWDZIAN WIADOMOŚCI Z ROZDZIAŁU III				2/20	
ROZDZIAŁ IV: Z NAJDAWNIEJSZYCH DZIEJÓW						
20. Życie pierwszych ludzi	<ul style="list-style-type: none"> podręcznik, s. 72–77 zeszyt ćwiczeń oś czasu mapa 	<ul style="list-style-type: none"> pochodzenie człowieka epoka kamienia, epoka brązu, epoka żelaza życie człowieka pierwotnego różnice między koczowniczym a osiadłym trybem życia początki rolnictwa i udomowienie zwierząt sposoby wytapiania żelaza dawniej i dziś 	I. II.	<ul style="list-style-type: none"> umieszcza na osi czasu przybliżone daty pojawienia się praludzi i <i>homo sapiens</i> wskazuje na mapie tereny, na których pojawili się przodkowie człowieka, i określa kierunki ich wędrówki omawia znaczenie umiejętności rozpalania ognia dla praludzi wymienia narzędzia, którymi posługiwali się praludzie porównuje koczowniczy i osiadły tryb życia przedstawia dokonania, które umożliwiły człowiekowi przejście do osiadłego trybu życia opowiada o początkach rolnictwa, pierwszych narzędziach rolniczych i udomowieniu zwierząt wyjaśnia, czym była ziemianka 	<ul style="list-style-type: none"> omawia, jak zmieniał się wygląd człowieka wyjaśnia, co oznaczają nazwy: <i>epoka kamienia, epoka brązu, epoka żelaza</i> określa, jakie znaczenie dla rozwoju społeczności ludzkich miało postępowanie się mową porównuje życie praludzi z życiem współczesnego człowieka wymienia pierwsze uprawiane przez człowieka zboża oraz pierwsze hodowane przez niego zwierzęta tłumaczy termin <i>dymarka</i> przedstawia dawne i współczesne sposoby wytopu żelaza 	1/21
21. Pierwsze cywilizacje	<ul style="list-style-type: none"> podręcznik, s. 78–83 (w tym tekst źródłowy, s. 80) zeszyt ćwiczeń oś czasu mapa 	<ul style="list-style-type: none"> termin <i>cywilizacja</i> pierwsze miasta-państwa Egipt i Mezopotamia jako miejsca powstania najstarszych cywilizacji życie w dolinach wielkich rzek kultura i sztuka pierwszych cywilizacji podział społeczeństwa w starożytnym Egipcie terminy: <i>mumia, sarkofag, piramida, faraon, kanał nawadniający</i> znaczenie odkrycia skarbu Tutenchamona dla historyków 	I. II.	<ul style="list-style-type: none"> umieszcza na osi czasu daty powstania pierwszych państw sumeryjskich wskazuje na mapie rzeki Eufrat, Tygrys i Nil oraz miasto Babilon wyjaśnia, kim byli Sumerowie wymienia najważniejsze osiągnięcia pierwszych cywilizacji: system nawadniający, koło, koło garncarskie, szkło, cegłę, kalendarz podaje nazwy warstw społecznych starożytnego Egiptu 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego pierwsze cywilizacje powstały nad wielkimi rzekami omawia sposób działania kanałów nawadniających przedstawia najważniejsze osiągnięcia mieszkańców Mezopotamii – sześćdziesiątkowy system liczenia, jednolite jednostki miar i wag, obliczanie kątów, mierzenie czasu charakteryzuje warstwy społeczne starożytnego Egiptu wymienia najważniejsze zabytki 	1/22

				<ul style="list-style-type: none"> • tłumaczy terminy: <i>mumia, sarkofag, piramida, faraon, Babilon, Mezopotamia</i> 	Mezopotamii i Egiptu	
22. Od hieroglifów do alfabetu	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik, s. 86–90 • zeszyt ćwiczeń • oś czasu • mapa 	<ul style="list-style-type: none"> • powstanie pisma i jego znaczenie • pismo obrazkowe i klinowe • hieroglify egipskie • pismo alfabetyczne • historia materiałów pisarskich • współczesne pismo obrazkowe 	I. II. III. 9.1	<ul style="list-style-type: none"> • umieszcza na osi czasu przybliżone daty wynalezienia pisma i powstania pierwszego pisma alfabetycznego • odnajduje na mapie obszar, na którym po raz pierwszy zastosowano pismo • przedstawia różne rodzaje pisma: obrazkowe, klinowe i alfabetyczne • wyjaśnia, jakie znaczenie miało wynalezienie pisma dla rozwoju cywilizacyjnego człowieka • wskazuje egipskie pismo hieroglificzne jako przykład pisma obrazkowego • prezentuje charakterystykę i historię pisma klinowego • wskazuje Fenicjan jako twórców pisma alfabetycznego • tłumaczy, że alfabety grecki i łaciński stanowią podstawę, z której wywodzą się alfabety używane współcześnie w Europie • omawia ogólnie historię książki i piśmiennictwa – od glinianej tabliczki do czytnika książek elektronicznych 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, jakie znaczenie miało wynalezienie pisma dla historii jako nauki • wymienia co najmniej kilka alfabetów wywodzących się z alfabetów łacińskiego i greckiego • wylicza materiały pisarskie, których używano w starożytności • tłumaczy, czym są piktogramy i w jakim celu się je stosuje współcześnie 	1/23
23-24	POWTÓRZENIE MATERIAŁU I SPRAWDZIAN WIADOMOŚCI Z ROZDZIAŁU IV					2/25
ROZDZIAŁ V: W STAROŻYTNEJ GRECJI						
25. Demokratyczne Ateny 26. Spacer po Atenach	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik, s. 94–100 (w tym tekst źródłowy, s. 97) • zeszyt ćwiczeń • mapa starożytnej Grecji 	<ul style="list-style-type: none"> • antyczna Grecja jako kraj żeglarzy • położenie geograficzne Grecji • terminy: <i>Hellada, Hellenowie, wielka kolonizacja, kolonia, Akropol, agora, demokracja, polis</i> • Ateny jako przykład greckiej polis • Perykles – najwybitniejszy przywódca demokratycznych Aten • cechy charakterystyczne demokracji ateńskiej • porównanie demokracji ateńskiej i współczesnej demokracji przedstawicielskiej • działanie sądu skorupkowego 	I. II. III. 9.2.	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na mapie starożytną Grecję i Ateny • omawia położenie geograficzne Grecji i jego wpływ na zajęcia ludności greckiej • wyjaśnia terminy: <i>Hellada, Hellenowie, wielka kolonizacja, kolonia, Akropol, agora, demokracja, polis</i> • wymienia cechy charakterystyczne demokracji ateńskiej • opowiada o osobie i rządach Peryklesa • tłumaczy, jaką rolę w Atenach odgrywał sąd skorupkowy 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia znaczenie kontaktów zamorskich dla starożytnych Greków • wyjaśnia, czym była wielka kolonizacja, i wskazuje na mapie jej kierunki • tłumaczy, na czym polegała wyjątkowość greckiej <i>polis</i> • ocenia postępowanie Peryklesa i uzasadnia swoją opinię • podaje cechy, które powinny wyróżniać dobrego polityka i obywatela • porównuje demokrację ateńską ze współczesną demokracją przedstawicielską • przedstawia, w jaki sposób działał sąd skorupkowy i dlaczego odgrywał on ważną rolę w demokracji ateńskiej 	1/26

27. Teatr w starożytnej Grecji	<ul style="list-style-type: none"> podręcznik, s. 101–104 (w tym tekst źródłowy, s. 103) zeszyt ćwiczeń oś czasu 	<ul style="list-style-type: none"> geneza teatru greckiego najważniejsi tragedio- i komediopisarze greccy przebieg konkursów teatralnych budowa greckiego amfiteatru teatr współcześnie 	I. II. III. 9.2	<ul style="list-style-type: none"> umieszcza na osi czasu wiek, w którym narodził się teatr w antycznej Grecji opowiada, w jaki sposób powstał starożytny teatr tworzy krótką wypowiedź na temat Sofoklesa omawia znaczenie teatru dla antycznych Greków wymienia rodzaje sztuk granych w teatrze greckim (komedia, tragedia) przedstawia cechy charakterystyczne teatru greckiego opisuje przebieg konkursów teatralnych w starożytnej Grecji 	<ul style="list-style-type: none"> określa różnice między tragedią i komedią wymienia najważniejszych greckich dramatopisarzy porównuje teatr w starożytnej Grecji z teatrem współczesnym opisuje elementy, z których zbudowany był grecki amfiteatr wyjaśnia, dlaczego dramaty antycznych twórców są wystawiane współcześnie wskazuje, gdzie znajduje się najbliższy teatr 	1/27
28. Bogowie, mity i uczeni	<ul style="list-style-type: none"> podręcznik, s. 105–111 (w tym tekst źródłowy, s. 109) zeszyt ćwiczeń 	<ul style="list-style-type: none"> terminy: <i>politeizm, mit, heros, filozofia</i> najważniejsi greccy bogowie: Zeus, Hera, Posejdon, Afrodyta, Atena, Hades, Hefajstos, Ares, Apollo, Hermes dwanaście prac Heraklesa Homer i przypisywane mu dzieła starożytna Grecja ojczyzną filozofii osiągnięcia starożytnych Greków 	II. III. 9.2	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia wierzenia starożytnych Greków opisuje, jak antyczni Grecy wyobrażali sobie bogów wymienia najważniejszych greckich bogów (Zeus, Hera, Posejdon, Afrodyta, Atena, Hades, Hefajstos, Ares, Apollo, Hermes) wyjaśnia terminy: <i>politeizm, mit, heros, filozofia</i> opowiada o Homerze i jego dziełach tłumaczy, czym zajmują się filozofowie podaje najważniejsze osiągnięcia starożytnych Greków 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje wierzenia Greków z innymi poznanymi religiami wymienia atrybuty greckich bogów opowiada co najmniej jeden mit grecki podaje przykłady prac Heraklesa przedstawia główne wątki „Iliady” i „Odysei” wyjaśnia, co oznacza wyrażenie <i>koń trojański</i> wskazuje przykłady dzieł sztuki współczesnej, które nawiązują do greckich mitów omawia dokonania Sokratesa, Platona i Arystotelesa w filozofii oraz Hipokratesa w medycynie ocenia, jakie znaczenie dla współczesnych ludzi mają osiągnięcia starożytnych Greków 	1/28
29. Na greckim stadionie	<ul style="list-style-type: none"> podręcznik, s. 114–116 zeszyt ćwiczeń oś czasu 	<ul style="list-style-type: none"> terminy: <i>olimpiada, igrzyska olimpijskie</i> rola sportu w starożytnej Grecji tradycje starożytnych igrzysk we współczesnych olimpiadach 	I. 9.2	<ul style="list-style-type: none"> podaje rok i wiek pierwszych igrzysk olimpijskich oraz umieszcza tę datę na osi czasu przedstawia przebieg antycznych igrzysk dostrzega podobieństwa i różnice między igrzyskami w starożytnej Grecji a współczesnymi olimpiadami omawia rolę sportu w życiu starożytnych Greków wymienia dyscypliny pięcioboju olimpijskiego określa, gdzie odbywały się najświetniejsze igrzyska organizowane na cześć Zeusa 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia rolę igrzysk olimpijskich we współczesnym świecie wymienia nazwiska najświetniejszych polskich olimpijczyków wyjaśnia, czym był gimnazjon i jakie miał znaczenie dla sprawności fizycznej antycznych Greków podaje rok pierwszych nowożytnych igrzysk olimpijskich i określa wiek tego zdarzenia tłumaczy, co oznacza pięć okręgów na fladze olimpijskiej wskazuje, jak termin <i>olimpiada</i> rozumiano w starożytności, i objaśnia, co oznacza on współcześnie wylicza zasady, których powinni przestrzegać sportowcy podczas rywalizacji 	1/29
30-31 POWTÓRZENIE MATERIAŁU I SPRAWDZIAN WIADOMOŚCI Z ROZDZIAŁU V						2/31

ROZDZIAŁ VI: W STAROŻYTNYM RZYMIE

<p>32. Rzym – droga do potęgi</p>	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik, s. 120–124 • zeszyt ćwiczeń • oś czasu • mapa Imperium Rzymskiego 	<ul style="list-style-type: none"> • geneza państwa rzymskiego, legenda o Romulusie i Remusie • ustroj republiki rzymskiej • społeczeństwo starożytnego Rzymu • droga Rzymu do potęgi • postać Juliusza Cezara • Imperium Rzymskie i jego zasięg terytorialny • legionista jako żołnierz rzymskiej piechoty • ślady Imperium Rzymskiego zachowane do czasów współczesnych 	<p>I. II. III. 9.3</p>	<ul style="list-style-type: none"> • umieszcza na osi chronologicznej daty założenia Rzymu oraz zabójstwa Juliusza Cezara, a także określa, w którym wieku rozegrały się poszczególne wydarzenia • wskazuje na mapie Rzym, Kartaginę i Półwysep Apeniński oraz największy zasięg terytorialny Imperium Rzymskiego • przedstawia legendarne początki starożytnego Rzymu • omawia różne typy ustrojów państwa rzymskiego: królestwo, republikę, cesarstwo • wyjaśnia terminy: <i>republika</i>, <i>zgromadzenie ludowe</i>, <i>senat</i>, <i>cesarz</i>, <i>provincia</i> • omawia różnicowanie społeczeństwa rzymskiego, zwracając szczególną uwagę na pozycję niewolników • na podstawie ilustracji wymienia elementy stroju i uzbrojenia rzymskiego legionisty 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, czym jest Wilczyca kapitolńska • wymienia przyczyny upadku republiki rzymskiej • porównuje ustroj republiki rzymskiej ze współczesną demokracją • podaje różnice między republiką a cesarstwem • przedstawia zasługi Juliusza Cezara i dokonuje oceny tej postaci • tłumaczy, czym są języki romańskie i jakie jest ich pochodzenie • opisuje elementy stroju i uzbrojenia rzymskiego legionisty 	<p style="text-align: center;">1/32</p>
<p>33. Osiągnięcia starożytnych Rzymian</p>	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik, s. 125–129 • zeszyt ćwiczeń 	<ul style="list-style-type: none"> • kultura i sztuka starożytnego Rzymu jako kontynuacja dokonań antycznych Greków • terminy: <i>bazylika</i>, <i>gladiator</i>, <i>kodeks</i> • prawo rzymskie i jego znaczenie dla współczesnego prawa europejskiego • osiągnięcia starożytnych Rzymian w dziedzinie architektury i budownictwa (Forum Romanum, Panteon, Koloseum, akwedukty, drogi, łuki triumfalne, termy) 	<p>I. II. III. 9.3</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, kim byli gladiatorzy • wymienia osiągnięcia antycznych Rzymian w architekturze i budownictwie: Forum Romanum, Panteon, Koloseum, akwedukty, drogi, łuki triumfalne, termy • odpowiada, dlaczego dla starożytnych Rzymian ważne było budowanie dróg • wskazuje prawo rzymskie jako podstawę współczesnego prawa • tłumaczy terminy: <i>bazylika</i>, <i>kodeks</i> • opowiada, czym były Prawo XII tablic i Kodeks Justyniana 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje cechy rzymskiego budownictwa • omawia najważniejsze osiągnięcia architektoniczne Rzymian • opisuje, w jaki sposób antyczni Rzymianie budowali drogi • odnajduje przykłady zapisów z prawa rzymskiego obowiązujących w dzisiejszym prawodawstwie oraz określa ich znaczenie • wyjaśnia, dlaczego spisanie prawa przez antycznych Rzymian miało wielkie znaczenie dla cywilizacji europejskiej • tłumaczy, dlaczego z rzymskich zasad prawnych korzystamy do dnia dzisiejszego • porównuje rozrywki starożytnych Greków i Rzymian • ocenia, jakie znaczenie dla współczesnych ludzi mają osiągnięcia antycznych Rzymian 	<p style="text-align: center;">1/33</p>
<p>34. Początki chrześcijaństwa</p>	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik, s. 132–136 (w tym tekst źródłowy, s. 133) • zeszyt ćwiczeń • oś czasu • mapa Imperium Rzymskiego 	<ul style="list-style-type: none"> • politeistyczne wierzenia starożytnych Rzymian • Jezus z Nazaretu jako twórca nowej religii monoteistycznej • przyczyny prześladowania chrześcijan w starożytnym Rzymie • rozwój chrześcijaństwa i zakończenie prześladowań • terminy: <i>Ewangelia</i>, <i>Mesjasz</i>, <i>apostoł</i>, 	<p>I. II. III. 9.4.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • umieszcza na osi czasu rok zakończenia prześladowań chrześcijan w starożytnym Rzymie i ustala wiek tego wydarzenia • wskazuje na mapie Palestynę • przedstawia, kim byli Jezus z Nazaretu i Konstantyn Wielki • wyjaśnia terminy: <i>Mesjasz</i>, <i>apostoł</i>, <i>poganin</i>, <i>Biblia</i>, <i>Stary</i> i <i>Nowy</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje wierzenia Rzymian i starożytnych Greków • przedstawia związki chrześcijaństwa z judaizmem • tłumaczy, jakie znaczenie miała działalność apostołów dla rozprzestrzeniania się chrześcijaństwa w Imperium Rzymskim • wyjaśnia, czym jest Ewangelia 	<p style="text-align: center;">1/34</p>

		<p><i>poganin, Biblia, Stary i Nowy Testament</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • znaki pierwszych chrześcijan: chrystogram i ryba • różne odłamy chrześcijaństwa • Watykan jako siedziba głowy współczesnego Kościoła katolickiego 		<p><i>Testament</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • określa, kiedy i gdzie narodziło się chrześcijaństwo • opowiada o początkach chrześcijaństwa w Palestynie • wymienia najważniejsze zasady nauki Jezusa z Nazaretu • wylicza przyczyny prześladowań chrześcijan w starożytnym Rzymie • omawia proces rozprzestrzeniania się chrześcijaństwa w Imperium Rzymskim 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje znaki pierwszych chrześcijan • prezentuje sylwetkę Nerona • ocenia decyzję Konstantyna Wielkiego o zakończeniu prześladowań chrześcijan w antycznym Rzymie • opowiada, co wydarzyło się w roku 1054 • nazywa różne odłamy chrześcijaństwa • wymienia wydarzenia związane z historią Żydów w Polsce • tłumaczy, dlaczego Watykan jest miejscem ważnym dla katolików 	
35-36	POWTÓRZENIE MATERIAŁU I SPRAWDZIAN WIADOMOŚCI Z ROZDZIAŁU VI					2/36

W planie zastosowano następujące uproszczenia:

- podręcznik – „Wczoraj i dziś 4”, podręcznik do historii i społeczeństwa dla klasy IV szkoły podstawowej;
- Zeszyt ucznia – „Wczoraj i dziś 4”, zeszyt ucznia do historii i społeczeństwa dla klasy IV szkoły podstawowej.

Roczny plan pracy z historii i społeczeństwa dla klasy V szkoły podstawowej do programu „Wczoraj i dziś”

Temat	Środki dydaktyczne	Zagadnienia, materiał nauczania	Odniesienia do podstawy programowej	Wymagania podstawowe Uczeń:	Wymagania ponadpodstawowe Uczeń:	Liczba godzin
Rozdział I: Polska pierwszych Piastów						
1. Lekcja organizacyjna-zapoznanie z programem nauczania i z wymaganiami na poszczególne oceny					1	
1. Legendy o początkach państwa 2. Początki Polski	<ul style="list-style-type: none"> podręcznik, s. 8–13 zeszyt ucznia, s. 6–7 mapa 	<ul style="list-style-type: none"> postacie: Lech, Popiel, Piast zagadnienia: Słowianie i ich wierzenia, plemiona słowiańskie na ziemiach polskich, państwo Polan, prymitywne narzędzia rolnicze, polskie legendy 	II. III. 10.1 10.2	<ul style="list-style-type: none"> opowiada legendę o początkach państwa polskiego odczytuje z mapy zamieszczonej w podręczniku nazwy najważniejszych plemion słowiańskich zamieszkujących ziemie polskie w X w. wymienia narzędzia rolnicze używane przez Słowian opisuje polskie godło 	<ul style="list-style-type: none"> podaje imiona i nazwiska autorów średniowiecznych kronik zawierających legendy o początkach państwa polskiego charakteryzuje wierzenia mieszkańców ziem polskich przed przyjęciem chrztu przez Mieszka I wyjaśnia, na czym polegał słowiański obrzęd postrzyżyn opowiada o powstaniu państwa polskiego 	2/3
3. Mieszko I i chrzest Polski 4 Mieszkańcy państwa i ich zajęcia.	<ul style="list-style-type: none"> podręcznik, s. 14–19 zeszyt ucznia, s. 8–10 mapa 	<ul style="list-style-type: none"> daty: 966 r., 972 r., 992 r. postacie: Mieszko I, Dobrawa zagadnienia: ród Piastów, dynastia, założenie grodu Gniezno, ludność zamieszkująca państwo Polan, chrzest Polski 	I. II. III. 10.2 10.3	<ul style="list-style-type: none"> zaznacza na osi czasu datę chrztu Polski przedstawia, kim byli Mieszko I i Dobrawa opisuje wygląd słowiańskiego grodu na podstawie ilustracji z podręcznika podaje, kto zamieszkiwał średniowieczne Gniezno określa okoliczności, w jakich doszło do chrztu Polski 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje na osi czasu daty utworzenia pierwszego biskupstwa na ziemiach polskich oraz śmierci Mieszka I określa, jaką rolę pełnili duchowni w państwie Mieszka I tłumaczy, dlaczego chrzest w 966 r. miał kluczowe znaczenie w historii państwa polskiego odszukuje potrzebne informacje w tekście źródłowym porównuje przebieg współczesnych granic Polski z zasięgiem panowania Mieszka I, korzystając z mapy zamieszczonej w podręczniku oraz z aktualnej mapy politycznej Europy 	2/5
5. Zjazd gnieźnieński 6. Wojny Bolesława Chrobrego	<ul style="list-style-type: none"> podręcznik, s. 22–26 zeszyt ucznia, s. 12–14 	<ul style="list-style-type: none"> daty: 997 r., 1000 r., 1025 r. postacie: Bolesław Chrobry, św. Wojciech, Otton III zagadnienia: misja i męczeńska śmierć biskupa Wojciecha oraz jego kanonizacja, zjazd gnieźnieński, koronacja Bolesława Chrobrego na króla Polski 	I. II. III. 10.4	<ul style="list-style-type: none"> zaznacza na osi czasu daty śmierci św. Wojciecha, zjazdu gnieźnieńskiego oraz koronacji Bolesława Chrobrego przedstawia, kim byli Bolesław Chrobry, św. Wojciech i Otton III wyjaśnia znaczenie terminów: <i>relikwie</i>, <i>koronacja</i> opowiada o misji św. Wojciecha opisuje przebieg zjazdu gnieźnieńskiego na podstawie tekstu źródłowego ocenia znaczenie koronacji Bolesława Chrobrego w historii państwa polskiego 	<ul style="list-style-type: none"> określa skutki misji i męczeńskiej śmierci biskupa Wojciecha tłumaczy, jakie znaczenie miał dla Polski zjazd gnieźnieński omawia plany Ottona III dotyczące utworzenia cesarstwa chrześcijańskiego wskazuje na mapie w podręczniku Gdańsk, Gniezno, ziemie Prusów oraz biskupstwa utworzone w Polsce opowiada o przebiegu wojen prowadzonych przez Bolesława Chrobrego 	2/7
7. Powtórzenie wiadomości z działu I 8. Sprawdzian wiadomości z działu I						2/9

Rozdział II: Społeczeństwo średniowiecza

<p>9. W klasztorze</p> <p>10. Styl romański i gotycki</p>	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik, s. 30–35 • zeszyt ucznia, s. 22–23 	<ul style="list-style-type: none"> • postać: św. Franciszek z Asyżu • zagadnienia: wpływ chrześcijaństwa na średniowieczne społeczeństwo, zakonnicy i ich życie w klasztorach, styl romański, styl gotycki, przepisywanie średniowiecznych ksiąg, biblioteka klasztorna 	<p>II. 11.1 11.2</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>duchowieństwo, styl romański, styl gotycki, katedra, witraż, sklepienie, rozeta, skryptorium, miniatura, kopista, reguła zakonna</i> • wymienia surowce budowlane, których używano w średniowieczu • opisuje na podstawie ilustracji z podręcznika architekturę kościołów romańskich i gotyckich • odróżnia budynki wzniesione w stylu romańskim od budowli w stylu gotyckim 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na fotografiach przyporę, portal, sklepienie, rozetę i portal • porównuje styl romański i styl gotycki • wyjaśnia, jaką rolę w sztuce średniowiecznej odgrywała tematyka religijna • przedstawia informacje na temat zabytków romańskich i gotyckich znajdujących się w jego rodzinnym mieście lub regionie • określa rolę klasztorów w średniowiecznym piśmiennictwie • omawia znaczenie związku frazeologicznego <i>benedyktyńska praca</i> oraz tłumaczy, skąd wywodzi się to sformułowanie 	<p style="text-align: right;">2/11</p>
<p>11. Epoka rycerzy</p> <p>12. Zamek rycerski- wygląd, mieszkańcy</p>	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik, s. 36–41 • zeszyt ucznia, s. 24–25 	<ul style="list-style-type: none"> • postać: Zawisza Czarny • zagadnienia: rycerstwo, architektura zamku średniowiecznego, uzbrojenie rycerza, współczesna funkcja zamków 	<p>II. 12.1 12.2</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>rycerz, paż, giermek, pasowanie</i> • określa funkcję, jaką pełniły zamki w średniowieczu • opowiada o kolejnych etapach wychowania szlachetnie urodzonego młodzieńca – od momentu zostania paziem do pasowania na rycerza • wymienia cechy idealnego rycerza • podaje przykłady zajęć wykonywanych przez przedstawicieli stanu rycerskiego 	<ul style="list-style-type: none"> • tłumaczy, na czym polegały turnieje rycerskie • wymienia elementy kultury rycerskiej i dworskiej • podaje przykłady miejsc w Polsce, w których znajduje się zamek wzniesiony w średniowieczu bądź ruiny tego typu budowli 	<p style="text-align: right;">2/13</p>
<p>13. Średniowieczne miasto</p> <p>14. Mieszkańcy miasta średniowiecznego</p>	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik, s. 44–49 • zeszyt ucznia, s. 27–29 	<ul style="list-style-type: none"> • zagadnienia: rzemieślnicy, mieszczaństwo, funkcjonowanie cechu, lokacja, zabudowa średniowiecznego miasta i jego mieszkańcy 	<p>II. 13.1 13.2</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>mieszczanin, rzemieślnik, kupiec, samorząd miejski</i> • opowiada o średniowiecznym mieście i jego mieszkańcach • porównuje miasto średniowieczne z miastem współczesnym 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady zawodów rzemieślniczych uprawianych w średniowieczu • tłumaczy, jaką rolę odgrywali w średniowiecznym mieście burmistrz i członkowie ławy miejskiej • wyjaśnia pochodzenie nazw współczesnych ulic, np. <i>Szewska, Garmcarska, Tkacka</i> 	<p style="text-align: right;">2/15</p>
<p>15. Średniowieczna wieś- jak powstały władze wsi</p> <p>16. Warunki życia mieszkańców wsi</p>	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik, s. 50–54 • zeszyt ucznia, s. 30–32 	<ul style="list-style-type: none"> • zagadnienia: funkcja sołtysa, lokacja wsi, średniowieczne narzędzia rolnicze, warunki życia mieszkańców wsi średniowiecznej 	<p>II. 14.1 14.2</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>sołtys, plug, trójpółowka</i> • tłumaczy, na czym polegała praca chłopów • opisuje, co spożywali na co dzień mieszkańcy wsi średniowiecznej • porównuje los chłopów z życiem rycerza lub mieszczanina 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia przebieg procesu lokacji wsi • przedstawia, jak zmieniały się metody produkcyjne wykorzystywane w średniowiecznym rolnictwie • porównuje wieś średniowieczną ze wsią współczesną 	<p style="text-align: right;">2/17</p>
<p>17. Powtórzenie wiadomości</p> <p>18. Sprawdzian wiadomości z działu II</p>						<p style="text-align: right;">2/19</p>

Rozdział III: Polska i Krzyżacy

<p>19. Rozbicie dzielnicowe – Bolesław Krzywousty</p> <p>20. Sprowadzenie Krzyżaków do Polski</p> <p>21. Zjednoczenie państwa przez Władysława Łokietka</p>	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik, s. 58–61 • zeszyt ucznia, s. 40–41 • mapa 	<ul style="list-style-type: none"> • daty: 1226 r., 1308 r., 1320 r., 1331 r. • postacie: Bolesław Krzywousty, Konrad Mazowiecki, Władysław Łokietek • zagadnienia: podział państwa w myśl statutu Bolesława Krzywoustego, rozbicie dzielnicowe plemię Prusów, zakon krzyżacki, utworzenie państwa krzyżackiego, zjednoczenie Polski pod rządami Władysława Łokietka, konflikt polsko-krzyżacki 	<p>I. II. III.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • opowiada, co wydarzyło się w latach 1138–1226, 1308, 1320 i 1331, oraz zaznacza te daty na osi czasu • tłumaczy, kim byli Bolesław Krzywousty, Konrad Mazowiecki i Władysław Łokietek • odnajduje na mapie w podręczniku Pomorze Gdańskie, Małopolskę, Wielkopolskę, Kujawy, Mazowsze • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>statut, rozbicie dzielnicowe, Prusy, zakon krzyżacki, wielki mistrz</i> • podaje powody, dla których Konrad Mazowiecki sprowadził Krzyżaków do Polski • wskazuje na mapie w podręczniku państwo krzyżackie i Malbork • omawia rolę Władysława Łokietka w procesie zjednoczenia ziem polskich • określa przyczyny konfliktu polsko- 	<ul style="list-style-type: none"> • określa okoliczności powstania zakonu krzyżackiego • wymienia skutki sprowadzenia Krzyżaków do Polski • ocenia politykę Krzyżaków i działalność zakonu na podbitych terenach - wskazuje na mapie dzielnice wyznaczone przez Bolesława Krzywoustego • wyjaśnia, jakie znaczenie dla Polski miała utrata Pomorza Gdańskiego • pozyskuje z różnych źródeł informacje o zamku w Malborku • wskazuje czynniki, które umożliwiły ponowne zjednoczenie ziem polskich 	<p style="text-align: center;">3/22</p>
<p>22. Polska Kazimierza Wielkiego</p> <p>23. Życie na Akademii Krakowskiej</p>	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik, s. 64–68 • zeszyt ucznia, s. 43–45 • mapa 	<ul style="list-style-type: none"> • daty: 1333 r., 1364 r., 1370 r. • postacie: Kazimierz Wielki, Mikołaj Wierzynek • zagadnienia: panowanie Kazimierza Wielkiego, założenie Akademii Krakowskiej, uczta u Wierzyńka 	<p>I. II. III. 10.5 10.6</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje, co wydarzyło się w latach 1333, 1364 i 1370, oraz zaznacza te daty na osi czasu • wyjaśnia, kim byli Kazimierz Wielki i Mikołaj Wierzynek • odnajduje na mapie w podręczniku Wielkopolskę, Małopolskę, Mazowsze oraz Ruś Halicką • wymienia osiągnięcia Kazimierza Wielkiego • tłumaczy, dlaczego królowi Kazimierzowi nadano przydomek <i>Wielki</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia politykę wewnętrzną i politykę zagraniczną Kazimierza Wielkiego • wyjaśnia sens powiedzenia, według którego król Kazimierz <i>zastał Polskę drewnianą, a zostawił murowaną</i> • pozyskuje z różnych źródeł informacje dotyczące panowania Kazimierza Wielkiego 	<p style="text-align: center;">2/24</p>
<p>24. Ludwik Węgierski na tronie polskim</p> <p>25. Jadwiga i Jagiello</p> <p>26. Wielka wojna z Zakonem</p> <p>27. Wojna 13-letnia</p>	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik, s. 69–74 • zeszyt ucznia, s. 46–48 • mapa 	<ul style="list-style-type: none"> • daty: 1385 r., 1410 r., 1411 r. • postacie: królowa Jadwiga, Władysław Jagiełło, Ulrich von Jungingen, Kazimierz Jagiellończyk • zagadnienia: objęcie tronu przez Jadwigę, unia polsko-litewska, Jagiełło na tronie polskim, odnowienie Akademii Krakowskiej, wielka wojna z zakonem krzyżackim, bitwa pod Grunwaldem, pokój w Toruniu, odzyskanie Pomorza Gdańskiego oraz Warmii przez Polskę 	<p>I. II. III. 17.1 17.2 17.3 17.4</p>	<ul style="list-style-type: none"> • opowiada, co wydarzyło się w latach 1385, 1410 i 1411, oraz zaznacza te daty na osi czasu • przedstawia, kim byli: Jadwiga, Władysław Jagiełło, Ulrich von Jungingen, Kazimierz Jagiellończyk • wyjaśnia znaczenie terminu <i>unia</i> • określa przyczyny i skutki zawarcia unii polsko-litewskiej w 1385 r. • odnajduje na mapie w podręczniku Polskę i Wielkie Księstwo Litewskie w granicach z 1385 r. • przedstawia przebieg bitwy pod Grunwaldem • opisuje na podstawie ilustracji z podręcznika wygląd rycerzy polskich i krzyżackich w okresie wielkiej wojny 	<ul style="list-style-type: none"> • opowiada o okolicznościach objęcia tronu przez Jadwigę • określa na podstawie drzewa genealogicznego pokrewieństwo łączące przedstawicieli dynastii Piastów i Andegawenów • wymienia narodowości zamieszkujące współcześnie wschodnie ziemie należące w średniowieczu do państwa polskiego • pozyskuje z różnych źródeł informacje o Władysławie Jagielle • podaje przyczyny i skutki wojen z Krzyżakami • tłumaczy, jakie znaczenie miało dla Polski ponowne przyłączenie Pomorza Gdańskiego • porównuje przebieg dwóch wojen z Krzyżakami, które prowadziła Polska w XV w., oraz wskazuje na wynikające z tych konfliktów korzyści 	<p style="text-align: center;">4/28</p>

28-29 Powtórzenie wiadomości z działu III i sprawdzian wiadomości

2/30

Rozdział IV: Europejczycy odkrywają świat

<p>30. Przyczyny odkryć geograficznych</p> <p>31. Wielkie odkrycia geograficzne</p>	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik, s. 78–83 • zeszyt ucznia, s. 56–58 	<ul style="list-style-type: none"> • daty: 1488 r., 1492 r., 1498 r., 1519 r. • postacie: Bartłomiej Diaz, Vasco da Gama, Krzysztof Kolumb, Ferdynand Magellan • zagadnienia: przyczyny odkryć geograficznych, średniowieczne wyobrażenia o świecie, opłynięcie Afryki, odkrycie drogi morskiej do Indii, odkrycie Ameryki, podróż Magellana dowodząca kulistości Ziemi, kierunki wypraw odkrywczych 	<p>I. II. III. 15.1 15.2</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje, co wydarzyło się w latach 1488, 1492, 1498 i 1519, oraz zaznacza te daty na osi czasu • wyjaśnia, kim byli Bartłomiej Diaz, Vasco da Gama, Krzysztof Kolumb i Ferdynand Magellan • omawia przyczyny odkryć geograficznych • opowiada, jak średniowieczni Europejczycy wyobrażali sobie świat • opisuje okręt, na którym wyruszył do Indii Krzysztof Kolumb 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia głównych odkrywców i ich dokonania, a także porządkuje te informacje w tabeli • wskazuje na mapie łądy odkryte w XV i XVI wieku oraz trasy, które przebyli Bartłomiej Diaz, Vasco da Gama, Krzysztof Kolumb i Ferdynand Magellan • tłumaczy, jaki wpływ miały odkrycia geograficzne na wyobrażenia ludzi o świecie • pozyskuje z różnych źródeł informacje dotyczące Krzysztofa Kolumba oraz tworzy notatkę na temat tej postaci 	<p>2/32</p>
<p>32. Kultury prekolumbijskie w Ameryce</p> <p>33. Skutki odkryć geograficznych</p>	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik, s. 86–89 • zeszyt ucznia, s. 60–61 	<ul style="list-style-type: none"> • postacie: Hernan Cortez, Francisco Pizarro • zagadnienia: cywilizacje Azteków, Majów i Inków, podboje konkwistadorów, zniszczenie kultury Indian, działalność misjonarzy, funkcjonowanie plantacji, rola niewolników, pozytywne i negatywne skutki odkryć geograficznych, towary 	<p>II. III. 15.3</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, kim byli Hernan Cortez i Francisco Pizarro • określa pozytywne i negatywne skutki odkryć geograficznych • wymienia ludy podbite przez konkwistadorów • opisuje na podstawie ilustracji w podręczniku wygląd Azteków 	<ul style="list-style-type: none"> • tłumaczy, jakie znaczenie dla krajów europejskich miały kolonie • wymienia państwa, które wzięły udział w odkryciach geograficznych • formułuje wnioski dotyczące niewolnictwa i wyraża swoją opinię na ten temat 	<p>2/34</p>
<p>34. Renesans w Europie</p> <p>35. Odrodzenie nauki</p> <p>36. Wirtualna wędrówka po zabytkach doby renesansu</p>	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik, s. 90–96 • zeszyt ucznia, s. 62–64 	<ul style="list-style-type: none"> • postacie: Jan Gutenberg, Leonardo da Vinci, Mikołaj Kopernik, Galileusz • zagadnienia: wynalezienie druku, zmiana sposobu myślenia o świecie i człowieku w epoce renesansu, humanizm renesansowy, cechy architektury i sztuki renesansowej, teoria Mikołaja Kopernika 	<p>I. II. III. 16.1 16.2</p>	<ul style="list-style-type: none"> • zaznacza na osi czasu datę wynalezienia druku • określa, kim byli Jan Gutenberg, Leonardo da Vinci, Mikołaj Kopernik i Galileusz • wyjaśnia znaczenie terminów <i>renesans</i> i <i>humanizm</i> • tłumaczy, na czym polegała teoria Mikołaja Kopernika • wymienia na podstawie ilustracji w podręczniku charakterystyczne cechy budowni renesansowych • przedstawia rolę Kościoła w średniowieczu 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia wpływ wynalazku Jana Gutenberga na zmianę światopoglądu ludzi na przełomie epok średniowiecza i renesansu • określa, czym charakteryzowała się epoka renesansu • wymienia co najmniej dwa dzieła sztuki renesansowej • wyjaśnia znaczenie terminu <i>mecenat</i> • na podstawie odszukanych informacji sporządza notatkę dotyczącą wybranego twórcy renesansowego 	<p>3/37</p>
<p>37-38 Powtórzenie wiadomości z działu IV i sprawdzian wiadomości</p>						<p>2/39</p>
<p>Rozdział V: W Rzeczypospolitej szlacheckiej</p>						
<p>39. Ostatni Jagiellonowie</p> <p>40 Wędrówka po Wawelu</p>	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik, s. 100–105 • zeszyt ucznia, s. 72–74 	<ul style="list-style-type: none"> • data: 1525 r. • postacie: Zygmunt I Stary, Zygmunt II August, Mikołaj Rej, Jan Kochanowski • zagadnienia: kultura odrodzenia w Polsce, arras, znaczenie mecenatu dla rozwoju sztuki, ważne postacie życia dworskiego w okresie panowania ostatnich Jagiellonów 	<p>I. II. III. 18</p>	<ul style="list-style-type: none"> • zaznacza na osi czasu datę złożenia hołdu pruskiego • przedstawia, kim byli Zygmunt I Stary, Zygmunt II August, Mikołaj Rej i Jan Kochanowski • tłumaczy, czym były arras • podaje przykłady budynków renesansowych, które można zobaczyć w Polsce • określa, czym zajmowali się paziowie oraz damy dworu 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na wpływy włoskie w Polsce pod rządami ostatnich Jagiellonów • wymienia charakterystyczne elementy architektury renesansowej • odszukuje w różnych źródłach utwory Mikołaja Reja i Jana Kochanowskiego • porównuje funkcję, jaką pełnił Zamek Królewski za panowania Jagiellonów, z przeznaczeniem współczesnej siedziby prezydenta Polski 	<p>2/41</p>

<p>41. Na sejmiku i na sejmie</p> <p>42. Demokracja szlachecka i rola szlachty i magnaterii w życiu państwa</p>	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik, s. 108–114 • zeszyt ucznia, s. 76–78 • atlas 	<ul style="list-style-type: none"> • data: 1505 r. • zagadnienia: szlachta i jej przywileje, funkcja sejmku walnego, zwoływanie pospolitego ruszenia, demokracja szlachecka, herb szlachecki, podział szlachty polskiej na grupy różniące się statusem i zamożnością, tradycyjny strój szlachecki 	<p>II. III. 19.1</p>	<ul style="list-style-type: none"> • zaznacza na osi czasu datę uchwalenia konstytucji <i>nihil novi</i> • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>szlachta, przywilej, sejm walny, sejmik, poseł, herb</i> • tłumaczy, na czym polegała uprzywilejowana pozycja szlachty • przedstawia skład sejmku walnego • wymienia różne grupy tworzące stan szlachecki • na podstawie infografiki z podręcznika porównuje różne stroje szlacheckie 	<ul style="list-style-type: none"> • tłumaczy, na czym polegała przemiana rycerstwa w stan szlachecki • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>magnateria, szlachta średnia, szlachta zagrodowa, gołota, kontusz, żupan</i> • wskazuje różnice występujące w obrębie stanu szlacheckiego • porównuje szlachecki sejm walny i współczesny polski parlament 	<p>2/43</p>
<p>43. Wisłą do Gdańska</p>	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik, s. 115–120 • zeszyt ucznia, s. 79–80 	<ul style="list-style-type: none"> • zagadnienia: wzrost znaczenia gospodarczego Polski, folwark szlachecki, praca pańszczyźniana, spływ wiślany, rozwój Gdańska 	<p>II. III. 19.2</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>folwark, pańszczyzna, kmieć, flisak, spichlerz</i> • opisuje na podstawie infografiki zabudowę folwarku szlacheckiego • określa, jakie znaczenie miała Wisła dla rozwoju handlu zbożem w XVI w. 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia przyczyny wzrostu gospodarczego znaczenia szlachty • określa funkcje poszczególnych zabudowań wchodzących w skład folwarku szlacheckiego • wskazuje na mapie obszary Rzeczypospolitej objęte intensywną uprawą zbóż • omawia rolę Gdańska w handlu zbożem w XVI wieku • porównuje funkcjonowanie portów morskich w XVI i XXI wieku 	<p>2/45</p>
<p>44. Unia lubelska i konfederacja warszawska</p> <p>45. Państwo wielu narodów</p>	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik, s. 121–126 • zeszyt ucznia, s. 81–83 	<ul style="list-style-type: none"> • postać: Zygmunt II August • daty: 1569 r., 1573 r. • zagadnienia: unia lubelska, Rzeczpospolita Obojga Narodów, narodowości, religie i wyznania w I Rzeczypospolitej, tolerancja religijna po uchwaleniu konfederacji warszawskiej, grupy wyznaniowe we współczesnej Polsce 	<p>I. II. III. 20.1</p>	<ul style="list-style-type: none"> • zaznacza na osi czasu daty zawarcia unii lubelskiej i uchwalenia konfederacji warszawskiej • wymienia postanowienia unii lubelskiej • wskazuje na mapie terytorium Rzeczypospolitej Obojga Narodów • wymienia narodowości żyjące w granicach Rzeczypospolitej Obojga Narodów • wyjaśnia znaczenie terminu <i>tolerancja religijna</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • określa pozytywne i negatywne skutki unii lubelskiej • ocenia różnorodność religijną społeczeństwa I Rzeczypospolitej w kontekście sytuacji panującej w innych państwach europejskich • tłumaczy, co gwarantowały szlachcie zapisy konfederacji warszawskiej • omawia prawa grup wyznaniowych we współczesnej Polsce 	<p>2/47</p>
<p>46. Wolna elekcja</p> <p>47. Pierwsi królowie elekcyjni</p> <p>48. Wybory prezydenckie w III RP</p>	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik, s. 127–130 • zeszyt ucznia, s. 84–85 • atlas 	<ul style="list-style-type: none"> • data: 1573 r. • postać: Henryk Walezy • zagadnienia: wolna elekcja, sejm elekcyjny, artykuły henrykowskie, <i>pacta conventa, liberum veto</i>, wybory prezydenckie we współczesnej Polsce 	<p>I. II. III. 20.2</p>	<ul style="list-style-type: none"> • zaznacza na osi czasu datę pierwszej wolnej elekcji w Polsce • przedstawia, kim był Henryk Walezy • wyjaśnia znaczenie terminu <i>wolna elekcja</i> • omawia na podstawie ilustracji z podręcznika przebieg wolnej elekcji • określa przyczyny ustanowienia artykułów henrykowskich • ocenia nauzywanie zasady <i>liberum veto</i> podczas obrad sejmów szlacheckich 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje różnice między artykułami henrykowskimi a <i>pacta conventa</i> • określa znaczenie, jakie miało dla Rzeczypospolitej wprowadzenie wolnej elekcji • pozyskuje z różnych źródeł informacje dotyczące zasad wyboru prezydenta Polski 	<p>3/50</p>

<p>49. Wojny ze Szwecją</p> <p>50. Wojny z Turcją</p> <p>51. Wojny z Rosją i Kozakami</p>	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik, s. 131–136 • zeszyt ucznia, s. 86–88 	<ul style="list-style-type: none"> • daty: 1655 r., 1660 r., 1683 r. • postacie: Stefan Czarniecki, Jan III Sobieski • zagadnienia: potop szwedzki, obrona Jasnej Góry podczas najazdu szwedzkiego, wojny prowadzone przez Rzeczypospolitą w XVII w., bitwa pod Wiedniem, znaczenie husarii 	<p>I.</p> <p>II.</p> <p>III.</p> <p>21.1</p> <p>21.2</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje, co wydarzyło się w latach 1605, 1648, 1655, 1660 i 1683, oraz zaznacza te daty na osi czasu • przedstawia, kim byli Stefan Czarniecki i Jan III Sobieski. Jan Karol Chodkiewicz, Stanisław Żółkiewski • określa znaczenie obrony klasztoru na Jasnej Górze dla Polaków walczących podczas potopu szwedzkiego • wymienia państwa, z którymi Rzeczpospolita prowadziła wojny w XVII w., oraz odnajduje je na mapie • opisuje uzbrojenie husarii na podstawie ilustracji w podręczniku 	<ul style="list-style-type: none"> • opowiada o roli, jaką odegrał Stefan Czarniecki podczas wojny ze Szwecją • wskazuje na mapie miejsca najważniejszych bitew stoczonych przez wojsko polskie w XVII w. • analizuje tekst źródłowy zamieszczony w podręczniku i formułuje na jego podstawie proste wnioski • określa skutki zwycięstwa wojsk polskich w bitwie pod Wiedniem • przedstawia przyczyny i skutki wojen prowadzonych przez Polskę w XVII w. • porównuje zasięg terytorialny Rzeczypospolitej Obojga Narodów z granicami współczesnej Polski 	<p>3/53</p>
<p>52-53 Powtórzenie wiadomości z działu V i sprawdzian wiadomości</p>						<p>2/53</p>
<p>Rozdział VI: Upadek Rzeczypospolitej</p>						
<p>54. Czasy saskie i osłabienie Polski</p> <p>55. I rozbiór Polski</p> <p>56. Ostatnia wolna elekcja i konfederacja barska</p> <p>57. Czasy stanisławowskie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik, s. 140–144 • zeszyt ucznia, s. 96–98 	<ul style="list-style-type: none"> • daty: 1764 r., 1772 r., 1773 r. • postacie: Stanisław August Poniatowski, Ignacy Krasicki, Tadeusz Rejtan • zagadnienia: ostatnia wolna elekcja, konfederacja barska, I rozbiór Rzeczypospolitej, protest Rejtana, reforma oświaty, Szkoła Rycerska, Komisja Edukacji Narodowej, obiady czwartkowe 	<p>I.</p> <p>II.</p> <p>III.</p> <p>22.1</p>	<ul style="list-style-type: none"> • opowiada, co wydarzyło się w latach 1764, 1772 i 1773, oraz zaznacza te daty na osi czasu • przedstawia, kim byli Stanisław August Poniatowski, Ignacy Krasicki i Tadeusz Rejtan • wymienia postulaty konfederatów barskich • wskazuje na mapie ziemie utracone przez Rzeczypospolitą podczas I rozbioru • opisuje obraz Jana Matejki <i>Rejtan, czyli upadek Polski</i> • wyjaśnia, na czym polegała działalność Szkoły Rycerskiej i Komisji Edukacji Narodowej • omawia zmiany, jakie w polskim systemie oświaty wprowadzili Stanisław August Poniatowski i członkowie Komisji Edukacji Narodowej 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia przyczyny słabości i upadku Rzeczypospolitej w XVIII w., dzieląc je na wewnętrzne i zewnętrzne • ocenia postawę Tadeusza Rejtana • dostrzega związek zachodzący między wykształceniem obywateli a ich poczuciem odpowiedzialności za państwo 	<p>4/57</p>
<p>57. Sejm 4-letni i jego reformy</p> <p>58. Konstytucja 3 Maja</p> <p>59. Wojna w obronie Konstytucji</p>	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik, s. 145–149 • zeszyt ucznia, s. 99–101 	<ul style="list-style-type: none"> • daty: 1788 r., 1791 r., 1792 r., 1793 r. • postacie: Stanisław Małachowski, Hugo Kołłątaj • zagadnienia: Sejm Wielki i jego reformy, Konstytucja 3 maja, konfederacja targowicka, II rozbiór Polski, święto państwowe odbywające się 3 maja 	<p>I.</p> <p>II.</p> <p>III.</p> <p>22.1</p>	<ul style="list-style-type: none"> • opowiada, co wydarzyło się w latach 1788, 1791, 1792 i 1793, oraz zaznacza te daty na osi czasu • przedstawia, kim byli Stanisław Małachowski i Hugo Kołłątaj • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>Sejm Wielki, konstytucja</i> • omawia reformy Sejmu Wielkiego • wymienia główne postanowienia zapisane w Konstytucji 3 maja • podaje nazwy państw, które dokonały II rozbioru Polski • opisuje obraz Jana Matejki <i>Konstytucja 3 maja 1791 roku</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • odnajduje na mapie ziemie utracone przez Rzeczypospolitą podczas II rozbioru • omawia skutki reformy oświaty w okresie stanisławowskim • wymienia działaczy politycznych, którzy w XVIII w. dążyli do przeprowadzenia reformy państwa polskiego • tłumaczy, dlaczego rocznica uchwalenia Konstytucji 3 maja jest obecnie świętem narodowym • porównuje Konstytucję 3 maja z obowiązującą współcześnie konstytucją z 1997 r. 	<p>3/60</p>

<p>60. Powstanie kościuszkowskie</p> <p>61. III rozbiór Polski</p>	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik, s. 150–153 • zeszyt ucznia, s. 102–104 	<ul style="list-style-type: none"> • daty: 1794 r., 1795 r. • postacie: Tadeusz Kościuszko, Jan Henryk Dąbrowski, Jan Kiliński • zagadnienia: powstanie kościuszkowskie, kosynierzy, bitwy pod Raclawicami i Maciejowicami, III rozbiór Polski 	<p>I. II. III. 22.2 22.3</p>	<ul style="list-style-type: none"> • zaznacza na osi czasu daty wybuchu powstania kościuszkowskiego oraz III rozbioru Polski • przedstawia, kim byli Tadeusz Kościuszko, Jan Henryk Dąbrowski i Jan Kiliński • określa przyczyny wybuchu powstania kościuszkowskiego • wskazuje na rolę kosynierów w walkach powstańczych • odnajduje na mapie ziemie utracone przez Rzeczpospolitą po III rozbiórze 	<ul style="list-style-type: none"> • tłumaczy, dlaczego Tadeusz Kościuszko wydał Uniwersał połaniecki • wymienia miejsca głównych starć powstańców z armią rosyjską • ocenia okoliczności, które spowodowały upadek Rzeczypospolitej • opowiada o późniejszych losach Tadeusza Kościuszki 	<p>2/62</p>
<p>62. Barok i oświecenie- charakterystyka epok</p> <p>63. Sztuka klasycystyczna</p> <p>64 Wielka rewolucja francuska i jej wpływ na myśl polityczną</p> <p>65. Rozwój nauki i oświaty</p> <p>66. Napoleon Bonaparte</p> <p>67. Wojny Napoleona z koalicją</p>	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik, s. 156–162 • zeszyt ucznia, s. 106–108 	<ul style="list-style-type: none"> • postacie: Wolter, Monteskiusz, James Watt, Gabriel Fahrenheit, Peter Paul Rubens, Canaletto • zagadnienia: charakterystyka epok baroku i oświecenia, sztuka klasycystyczna, rozwój nauki i oświaty w XVIII w., odkrycia naukowe, <i>Wielka encyklopedia francuska</i>, Łazienki w Warszawie, pałac w Wilanowie 	<p>II. III.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia, kim byli Wolter, Monteskiusz, James Watt, Gabriel Fahrenheit, Peter Paul Rubens, Canaletto • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>barok</i>, <i>oświecenie</i>, <i>klasycyzm</i> • na podstawie ilustracji i tekstu z podręcznika wymienia charakterystyczne cechy sztuki barokowej i klasycystycznej • podaje przykłady budowli barokowych i klasycystycznych • nazywa dziedziny nauki i techniki, w których w XVIII w. dokonały się największe zmiany • tłumaczy, czym była <i>Wielka encyklopedia francuska</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje sztukę barokową i klasycystyczną • opowiada o rozwoju literatury i teatru w epoce baroku • wyjaśnia, dlaczego wielu myślicieli oświeceniowych krytykowało Kościół • tłumaczy, co spowodowało duży postęp nauki w epoce oświecenia • pozyskuje z różnych źródeł informacje na temat wybranej postaci żyjącej w epoce baroku lub oświecenia 	<p>6/68</p>
68-69 Powtórzenie wiadomości z działu VI i sprawdzian wiedzy						<p>2/70</p>

W planie zastosowano następujące uproszczenia:

- podręcznik – „Wczoraj i dziś 5”, podręcznik do historii i społeczeństwa dla klasy V szkoły podstawowej;
- zeszyt ucznia – „Wczoraj i dziś 5”, zeszyt ucznia do historii i społeczeństwa dla klasy V szkoły podstawowej.

Roczny plan pracy z historii i społeczeństwa dla klasy VI szkoły podstawowej do programu nauczania „Wczoraj i dziś”

Temat	Środki dydaktyczne	Zagadnienia, materiał nauczania	Odniesienia do podstawy programowej	Wymagania podstawowe Uczeń:	Wymagania ponadpodstawowe Uczeń:	Liczba godzin
Lekcja organizacyjna – zapoznanie z wymaganiami na poszczególne oceny roczne i śródroczne						1
Rozdział I: Walka o odzyskanie niepodległości						

<p>1. Legiony Polskie we Włoszech</p>	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik, s. 10–15 • Zeszyt ucznia, kl. 6, cz. 1, s. 5–7 • mapa 	<ul style="list-style-type: none"> • daty: 1789 r., 1795 r., 1797 r., 1807 r. • postacie: Jan Henryk Dąbrowski, Józef Wybicki, książę Józef Poniatowski, Napoleon Bonaparte • zagadnienia: wybuch rewolucji francuskiej, utworzenie Legionów Polskich we Włoszech, napisanie „Mazurka Dąbrowskiego”, powstanie Księstwa Warszawskiego 	<p>I. II. III. 3.1 22.3</p>	<ul style="list-style-type: none"> • zaznacza na osi czasu datę III rozbioru Polski • opowiada, kim byli Jan Henryk Dąbrowski i Napoleon Bonaparte • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>rewolucja</i>, <i>emigracja</i>, <i>zabór</i> • podaje datę wybuchu rewolucji francuskiej • opisuje sytuację Rzeczypospolitej na przełomie XVIII i XIX w. • przedstawia okoliczności, w jakich doszło do utworzenia Legionów Polskich we Włoszech • wyjaśnia, do jakich wydarzeń historycznych nawiązują słowa polskiego hymnu narodowego • wskazuje na mapie Księstwo Warszawskie 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje przyczyny wybuchu rewolucji francuskiej • opisuje dalsze losy Legionów Polskich • wymienia elementy ubioru legionistów nawiązujące do tradycji dawnej Rzeczypospolitej • ocenia, jakie znaczenie miało dla Polaków utworzenie Księstwa Warszawskiego 	<p>1/2</p>
<p>2. Powstanie listopadowe 3. Skutki powstania</p>	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik, s. 18–22 • Zeszyt ucznia, kl. 6, cz. 1, s. 9–12 • mapa 	<ul style="list-style-type: none"> • daty: 1815 r., 29 listopada 1830 r. • postać: Emilia Plater • zagadnienia: postanowienia kongresu wiedeńskiego dotyczące ziem polskich, powstanie listopadowe i wojna polsko-rosyjska, skutki powstania z lat 1830–1831 	<p>I. II. III. 3.1 23.1 23.2</p>	<ul style="list-style-type: none"> • zaznacza na osi czasu daty wybuchu i upadku powstania listopadowego • wskazuje na mapie obszar Królestwa Polskiego • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>detronizacja</i>, <i>represje</i>, <i>konfiskata</i> • podaje przyczyny i skutki powstania listopadowego • wymienia obszary wchodzące w skład Królestwa Polskiego 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia postanowienia kongresu wiedeńskiego dotyczące sprawy polskiej • wymienia najważniejsze bitwy powstania listopadowego • podaje przyczyny klęski powstania listopadowego • tłumaczy znaczenie uchwały o barwach narodowych 	<p>2/4</p>
<p>4. Emigracja polityczna W XIX wieku 5. Rozwój kultury polskiej na emigracji</p>	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik, s. 23–27 • Zeszyt ucznia, kl. 6, cz. 1, s. 13–15 • mapa 	<ul style="list-style-type: none"> • data: 1848 r. • postacie: Fryderyk Chopin, Adam Mickiewicz, Juliusz Słowacki, Adam Jerzy Czartoryski, Joachim Lelewel, Paweł Strzelecki, Ernest Malinowski, Józef Bem • zagadnienia: emigracja polityczna Polaków w pierwszej połowie XIX w., rozwój kultury polskiej na emigracji, Wiosna Ludów 	<p>I. II. III. 24.1 24.2 24.3</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia państwa, do których po upadku powstania listopadowego udało się najwięcej Polaków • wyjaśnia znaczenie terminu <i>Wielka Emigracja</i> • podaje przyczyny Wielkiej Emigracji • opowiada, kim byli Fryderyk Chopin, Adam Mickiewicz i Józef Bem • wymienia najważniejsze osiągnięcia wybitnych Polaków działających na emigracji w XIX w. 	<ul style="list-style-type: none"> • tłumaczy, czym był romantyzm • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>emisariusz</i>, <i>Wiosna Ludów</i> • wyjaśnia, dlaczego w XIX w. Polacy walczyli o wolność innych narodów • ocenia, jakie znaczenie dla rozwoju kultury polskiej miał dorobek twórców emigracyjnych • wymienia polskich twórców działających obecnie poza granicami Polski 	<p>2/6</p>
<p>6. Sytuacja w Królestwie Polskim przed wybuchem powstania 7. Powstanie styczniowe</p>	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik, s. 28–34 • Zeszyt ucznia, kl. 6, cz. 1, s. 16–18 • mapa 	<ul style="list-style-type: none"> • data: 22 stycznia 1863 r. • postać: Romuald Traugutt • zagadnienia: sytuacja w Królestwie Polskim przed wybuchem powstania w 1863 r., powstanie styczniowe, skutki i znaczenie zrywu z lat 1863–1864 	<p>I. II. III. 23.1 23.2</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>manifestacja</i>, <i>branka</i>, <i>katorga</i> • zaznacza na osi czasu datę wybuchu powstania styczniowego • podaje przyczyny i skutki powstania styczniowego • wymienia cele walki powstańców • opowiada, kim był Romuald Traugutt • podaje przykłady represji zastosowanych przez Rosję wobec Polaków po klęsce powstania z lat 1863–1864 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia sytuację panującą w Królestwie Polskim w przededniu powstania styczniowego • przedstawia okoliczności wybuchu zrywu • omawia charakter walk powstańczych • wskazuje na mapie obszary dłuższego utrzymywania się walk partyzanckich • wyjaśnia, jak funkcjonowało podziemne państwo polskie • porównuje powstanie listopadowe ze styczniowym • interpretuje utwór <i>Boże coś Polskę</i> 	<p>2/8</p>
<p>8-9 POWTÓRZENIE MATERIAŁU I SPRAWDZIAN WIADOMOŚCI Z ROZDZIAŁU I</p>						<p>2/10</p>
<p>Rozdział II: Pod zaborami</p>						

10.. W obronie polskości	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik, s. 38–42 • Zeszyt ucznia, kl. 6, cz. 1, s. 20–23 	<ul style="list-style-type: none"> • postacie: Jan Matejko, Stanisław Moniuszko, Henryk Sienkiewicz, Bolesław Prus, Stanisław Wyspiański, Helena Modrzejewska, Michał Drzymała • zagadnienia: polityka zaborców wobec ludności polskiej, walka w obronie polskości 	<ul style="list-style-type: none"> I. II. III. 23.3 23.4 24.3 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>germanizacja, rusyfikacja, cenzura, strajk szkolny, spółdzielnia</i> • podaje przyczyny strajku szkolnego polskich dzieci we Wrześni w 1901 r. • tłumaczy, na czym polegał protest Michała Drzymały • wymienia zasługi, jakie dla rozwoju kultury polskiej wnieśli: Jan Matejko, Stanisław Moniuszko, Henryk Sienkiewicz, Stanisław Wyspiański, Helena Modrzejewska 	<ul style="list-style-type: none"> • na podstawie tekstu źródłowego omawia sytuację polskich dzieci w zaborze rosyjskim • porównuje sytuację ludności polskiej w zaborze rosyjskim, austriackim i pruskim • opisuje sposoby walki Polaków z germanizacją i rusyfikacją 	1/11
11.. Rewolucja przemysłowa 12. Rozwój przemysłu na ziemiach polskich	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik, s. 43–49 • Zeszyt ucznia, kl. 6, cz. 1, s. 24–27 • mapa 	<ul style="list-style-type: none"> • postacie: James Watt, Hipolit Cegielski • zagadnienia: rewolucja przemysłowa, warunki pracy w XIX-wiecznej fabryce, walka o prawa robotników, przemysł na ziemiach polskich, emigracja zarobkowa Polaków na przełomie XIX i XX w. 	<ul style="list-style-type: none"> I. II. III. 24.1 25.1 25.2 25.3 25.4 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>maszyna parowa, robotnik, fabrykant, związek zawodowy, strajk, socjalizm, komunizm, rewolucja przemysłowa, manufaktura</i> • opowiada o rozwoju przemysłu w XIX w. • rozróżnia rzemieślnicze i fabryczne formy produkcji • opisuje warunki pracy w XIX-wiecznej fabryce • wymienia najlepiej rozwinięte gałęzie przemysłu w każdym z zaborów • rozróżnia emigrację polityczną i zarobkową • wskazuje na mapie państwa, w których najczęściej osiedlali się emigranci z ziem polskich 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia przyczyny i skutki rewolucji przemysłowej • porównuje warunki życia robotników z sytuacją fabrykantów • opowiada, kim był Hipolit Cegielski • wskazuje na mapie Galicję • porównuje warunki pracy w XIX-wiecznych fabrykach z tymi panującymi we współczesnych zakładach przemysłowych • przedstawia postulaty głoszone przez zwolenników socjalizmu 	2/13
13. Czasy wynalazców	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik, s. 52–56 • Zeszyt ucznia, kl. 6, cz. 1, s. 29–31 	<ul style="list-style-type: none"> • postacie: Maria Skłodowska-Curie, Ignacy Łukasiewicz, Tomasz Edison, Ludwik Pasteur, Wilhelm Roentgen • zagadnienia: rozwój kolei żelaznych i elektryczności, postęp w naukach medycznych i przyrodniczych, życie w mieście końca XIX w. 	<ul style="list-style-type: none"> I. II. III. 25.1 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, jakie zastosowanie znalazł silnik parowy • ocenia wpływ rozwoju kolei żelaznych na życie ludzi • przedstawia dokonania Marii Skłodowskiej-Curie, Ludwika Pasteura, Wilhelma Roentgena • omawia postęp, jaki dokonał się w medycynie i naukach przyrodniczych w XIX w. • wymienia najważniejsze XIX-wieczne wynalazki i tłumaczy, jakie zmiany przyniosły one w życiu codziennym ówczesnych ludzi • wyjaśnia, czym jest Nagroda Nobla 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia najważniejsze dokonania Ignacego Łukasiewicza i Tomasza Edisona • porównuje warunki życia w XIX-wiecznym mieście z tymi panującymi współcześnie • ocenia, który XIX-wieczny wynalazek miał największy wpływ na życie ludzi 	1/14
14-15 POWTÓRZENIE MATERIAŁU I SPRAWDZIAN WIADOMOŚCI Z ROZDZIAŁU II						2/16
Rozdział III: Odrodzenie państwa polskiego						

<p>16.I wojna światowa i jej skutki</p> <p>17.Revolucja w Rosji</p>	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik, s. 60–63 • Zeszyt ucznia, kl. 6, cz. 1, s. 33–35 • mapa 	<ul style="list-style-type: none"> • daty: 1914 r., 1917 r., 11 listopada 1918 r. • postać: Włodzimierz Lenin • zagadnienia: I wojna światowa, rewolucja w Rosji, społeczne i gospodarcze skutki I wojny światowej 	<p>I.</p> <p>II.</p> <p>III.</p> <p>26.2</p>	<ul style="list-style-type: none"> • zaznacza na osi czasu okres, w którym trwała I wojna światowa, oraz datę podpisania traktatu wersalskiego • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>front</i>, <i>bolszewicy</i>, <i>wojna domowa</i> • tłumaczy, dlaczego konflikt zbrojny z lat 1914–1918 określa się jako wojnę światową • wskazuje na mapie kraje należące do ententy i państwa centralne 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje przyczyny wybuchu I wojny światowej • wymienia społeczno-gospodarcze skutki I wojny światowej • przedstawia rodzaje broni zastosowane po raz pierwszy w czasie konfliktu zbrojnego z lat 1914–1918 • wskazuje na mapie obszary, na których toczyła się I wojna światowa • wymienia przyczyny wybuchu rewolucji w Rosji w 1917 r. • tłumaczy, jakie zmiany zaszły w Rosji w wyniku rewolucji 	<p>2/18</p>
<p>18. Józef Piłsudski i jego Legiony.</p> <p>19. Odzyskanie niepodległości</p>	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik, s. 64–68 • Zeszyt ucznia, kl. 6, cz. 1, s. 36–38 	<ul style="list-style-type: none"> • daty: 1914 r., 11 listopada 1918 r., 1919 r. • postacie: Józef Piłsudski, Roman Dmowski, Ignacy Jan Paderewski • zagadnienia: sprawa polska podczas I wojny światowej, odbudowa państwowości polskiej po 1918 r. 	<p>I.</p> <p>II.</p> <p>III.</p> <p>26.1</p> <p>26.2</p> <p>26.3</p>	<ul style="list-style-type: none"> • zaznacza na osi czasu datę odzyskania niepodległości przez Polskę • tłumaczy, jaki cel przyświecał utworzeniu Legionów Polskich • wymienia zasługi Józefa Piłsudskiego, Romana Dmowskiego i Ignacego Jana Paderewskiego dla Polski • wyjaśnia, dlaczego dzień 11 listopada 1918 r. został uznany za datę odzyskania niepodległości przez Polskę 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia czynniki, które zadecydowały o odzyskaniu niepodległości przez Polskę w 1918 r. • na podstawie tekstu źródłowego przedstawia sytuację w Warszawie w pierwszych dniach wolności • omawia trudności, z jakimi zmagало się odrodzone państwo polskie • tłumaczy, jaki był wpływ zniszczeń dokonanych w wyniku I wojny światowej na proces odbudowy Polski • opowiada, jak obchodzi się Narodowe Święto Niepodległości w miejscu jego zamieszkania 	<p>2/20</p>
<p>20. Walka o granice</p> <p>21. Wojna polsko-bolszewicka</p>	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik, s. 69–73 • Zeszyt ucznia, kl. 6, cz. 1, s. 39–41 • mapa 	<ul style="list-style-type: none"> • daty: 1918 r., 1920 r., 1921 r. • zagadnienia: postanowienia konferencji pokojowej w Paryżu dotyczące Polski, powstanie wielkopolskie, powstania śląskie, wojna polsko-bolszewicka i jej skutki 	<p>I.</p> <p>II.</p> <p>III.</p> <p>26.1</p> <p>26.3</p>	<ul style="list-style-type: none"> • zaznacza na osi czasu daty wybuchu powstania wielkopolskiego i III powstania śląskiego oraz Bitwy Warszawskiej • wskazuje na mapie granice II Rzeczypospolitej • podaje nazwy państw sąsiadujących z Polską w dwudziestoleciu międzywojennym • wymienia i wskazuje na mapie obszary, o które Rzeczpospolita toczyła walki w latach 1918–1921 • tłumaczy, w jakim celu wybuchły powstanie wielkopolskie i III powstanie śląskie • wyjaśnia, jakie było znaczenie Bitwy Warszawskiej dla losów odrodzonej Polski 	<ul style="list-style-type: none"> • opowiada, jakie decyzje dotyczące ziem polskich zapadły na konferencji pokojowej w Wersalu • umiejscawia na mapie Wolne Miasto Gdańsk • wskazuje na mapie obszary, na których przeprowadzono plebiscyty • wyjaśnia, co osiągnęli Polacy w wyniku powstania wielkopolskiego i III powstania śląskiego • tłumaczy, kogo nazywa się Orłętami Lwowskimi • wymienia skutki wojny polsko-bolszewickiej • wyjaśnia, w jaki sposób spory graniczne wpłynęły na stosunki dyplomatyczne II Rzeczypospolitej z sąsiednimi państwami 	<p>2/22</p>

<p>22. II Rzeczpospolita</p> <p>23. Zamach majowy i rządu Józefa Piłsudskiego</p>	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik, s. 76–79 • Zeszyt ucznia, kl. 6, cz. 1, s. 43–45 • mapa 	<ul style="list-style-type: none"> • daty: 1921 r., maj 1926 r. • postać: Gabriel Narutowicz • zagadnienia: pierwsze lata niepodległości Polski, zamach majowy i rządu Józefa Piłsudskiego, społeczeństwo II Rzeczypospolitej 	<p>I.</p> <p>II.</p> <p>III.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • zaznacza na osi czasu datę zamachu majowego • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>parlament, marszałek Polski, partia, opozycja, zamach majowy, ziemiaństwo, grekokatolicyzm</i> • określa, dlaczego Polskę po 1918 r. nazywa się II Rzeczpospolitą • tłumaczy, na czym polegał demokratyczny charakter państwa polskiego do 1926 r. • wyjaśnia, jakie zmiany zaszły w ustroju Polski po zamachu majowym • wymienia mniejszości narodowe i religijne zamieszkujące II Rzeczpospolitą 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, kim był Gabriel Narutowicz • przedstawia okoliczności, w jakich doszło do zamachu majowego • charakteryzuje społeczeństwo II Rzeczypospolitej • wskazuje na mapie obszary zamieszkiwane przez poszczególne mniejszości narodowe • wie, czym jest ikona • ocenia decyzję Józefa Piłsudskiego o zorganizowaniu zamachu majowego • opisuje warunki życia wybranej grupy społecznej mieszkającej w II Rzeczypospolitej 	<p>2/24</p>
<p>24. Osiągnięcia II Rzeczypospolitej</p>	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik, s. 80–84 • Zeszyt ucznia, kl. 6, cz. 1, s. 46–48 	<ul style="list-style-type: none"> • data: 1936 r. • postacie: Eugeniusz Kwiatkowski, Władysław Reymont, Janusz Kusociński • zagadnienia: edukacja w II Rzeczypospolitej, sytuacja gospodarcza Polski w okresie międzywojennym, kultura i sport w Polsce po 1918 r. 	<p>I.</p> <p>II.</p> <p>III.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • omawia trudności, z jakimi zmagano się odrodzone państwo polskie • wyjaśnia znaczenie terminów <i>analfabetyzm, Centralny Okręg Przemysłowy</i> • wskazuje na mapie Gdynię • wymienia najważniejsze sukcesy gospodarcze II Rzeczypospolitej • przedstawia znaczenie budowy portu w Gdyni i powstania Centralnego Okręgu Przemysłowego dla II Rzeczypospolitej • tłumaczy, kim był Władysław Reymont 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, w jaki sposób władze II Rzeczypospolitej zwalczały analfabetyzm • wskazuje na mapie najważniejsze ośrodki przemysłowe w międzywojennej Polsce • tłumaczy, kim był Eugeniusz Kwiatkowski • opowiada o rozwoju polskiej kultury i sportu w dwudziestoleciu międzywojennym • wymienia najpopularniejsze rozrywki mieszkańców II Rzeczypospolitej • ocenia, które osiągnięcie II Rzeczypospolitej było najważniejsze, i uzasadnia swoją opinię 	<p>1/25</p>
<p>24-25 POWTÓRZENIE MATERIAŁU I SPRAWDZIAN WIADOMOŚCI Z ROZDZIAŁU III</p>						<p>2/27</p>

Rozdział IV: Świat między wojnami

<p>26. Dwudziestolecie zmian</p>	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik, s. 88–92 • Zeszyt ucznia, kl. 6, cz. 1, s. 50–52 • mapa 	<ul style="list-style-type: none"> • postacie: Aleksander Fleming, Albert Einstein, Charles Lindbergh, Charlie Chaplin • zagadnienia: zmiany polityczne w Europie po 1918 r., rozwój techniki w dwudziestolecu międzywojennym, kultura po I wojnie światowej 	<p>I. II. III.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • na podstawie mapy omawia najważniejsze zmiany terytorialne w Europie po I wojnie światowej • wyjaśnia termin <i>dwudziestolecie międzywojenne</i> • tłumaczy, jakie znaczenie dla rozwoju nauki miały osiągnięcia Aleksandra Fleminga i Alberta Einsteina • podaje przykłady rozrywek, które rozpowszechniły się w epoce międzywojennej 	<ul style="list-style-type: none"> • opowiada, jak rozwój nauki i techniki w powojennym świecie wpłynął na codzienne życie ludzi • tłumaczy, czym jest jazz • wyjaśnia, jakie zmiany zaszły w modzie po 1918 r. • wymienia najpopularniejszych bohaterów komiksów i filmów z okresu międzywojennego 	<p style="text-align: center;">1/28</p>
<p>27. Powstanie ZSRR</p>	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik, s. 93–96 • Zeszyt ucznia, kl. 6, cz. 1, s. 53–55 	<ul style="list-style-type: none"> • daty: 1917 r., 1922 r. • postać: Józef Stalin • zagadnienia: powstanie ZSRR, totalitarne rządy Józefa Stalina, polityka gospodarcza bolszewików w ZSRR 	<p>I. II. III. 27.2</p>	<ul style="list-style-type: none"> • rozwija skrót ZSRR • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>totalitaryzm, propaganda, tagier</i> • wymienia charakterystyczne cechy polityki Stalina wobec społeczeństwa ZSRR • tłumaczy, czym był Wielki Głód • objaśnia, na czym polegało upaństwowienie gospodarki w Związku Radzieckim 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia okoliczności powstania Związku Radzieckiego • na podstawie tekstu źródłowego opowiada o warunkach życia w łagrach • ocenia metody, jakie stosował Stalin, aby wymusić posłuszeństwo na mieszkańcach ZSRR • porównuje sposób sprawowania władzy w państwie totalitarnym z rządami w kraju demokratycznym • wyjaśnia, dlaczego Korea Północna jest przykładem państwa totalitarnego 	<p style="text-align: center;">1/29</p>
<p>28. Sytuacja Niemiec po I wojnie światowej 29. Niemcy pod rządami Hitlera</p>	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik, s. 97–101 • Zeszyt ucznia, kl. 6, cz. 1, s. 56–58 	<ul style="list-style-type: none"> • daty: 1933 r., 9–10 listopada 1938 r. • postacie: Adolf Hitler, Heinrich Himmler • zagadnienia: sytuacja Niemiec po I wojnie światowej, dojście Hitlera do władzy, totalitarne rządy nazistów w III Rzeszy, prześladowania Żydów 	<p>I. II. III. 27.2</p>	<ul style="list-style-type: none"> • zaznacza na osi czasu datę objęcia urzędu kanclerza Niemiec przez Adolfa Hitlera • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>nazizm, rasizm, kanclerz, obóz koncentracyjny</i> • tłumaczy, kogo Hitler obarczył winą za klęskę Niemiec w I wojnie światowej • określa stosunek Hitlera do ludności żydowskiej • wyjaśnia, czym była „noc kryształowa” • podaje charakterystyczne cechy polityki Adolfa Hitlera wobec społeczeństwa niemieckiego 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia okoliczności, w jakich Hitler zdobył władzę w Niemczech • wyjaśnia, jaki stosunek miał Hitler do traktatu wersalskiego, państw demokratycznych i ZSRR • na podstawie tekstu źródłowego omawia sytuację Żydów w hitlerowskich Niemczech • wyjaśnia, jakie zagrożenia dla współczesnego świata niesie rasizm i dlaczego należy z nim walczyć • porównuje sposób sprawowania władzy przez Hitlera w III Rzeszy z rządami Stalina w Związku Radzieckim 	<p style="text-align: center;">2/31</p>

<p>30. Sytuacja międzynarodowa w Europie przed wybuchem wojny</p> <p>31. Monachium i pakt Ribbentrop-Mołotow</p>	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik, s. 104–108 • Zeszyt ucznia, kl. 6, cz. 1, s. 60–62 • mapa 	<ul style="list-style-type: none"> • daty: 1938 r., 23 sierpnia 1939 r. • postacie: Józef Beck, Władysław Mołotow, Joachim von Ribbentrop • zagadnienia: rozbudowa przemysłu zbrojeniowego w III Rzeszy, sytuacja międzynarodowa w Europie w 1938 r., żądania Hitlera wobec Polski, pakt Ribbentrop-Mołotow 	<p>I.</p> <p>II.</p> <p>III.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>Wehrmacht</i>, <i>Armia Czerwona</i>, <i>Prusy Wschodnie</i> • charakteryzuje politykę ustępstw prowadzoną przez państwa zachodnie względem Hitlera • wymienia żądania wysuwane przez III Rzeszę wobec Polski • charakteryzuje stanowisko polskich władz wobec żądań niemieckich • tłumaczy, jakie zagrożenie dla Rzeczypospolitej stwarzał tajny protokół dołączony do paktu Ribbentrop-Mołotow 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady łamania traktatu wersalskiego przez Hitlera • charakteryzuje politykę Adolfa Hitlera wobec Austrii i Czechosłowacji w latach 1938–1939 • ocenia stanowisko państw zachodniej Europy względem III Rzeszy • na podstawie tekstu źródłowego wyjaśnia, dlaczego polskie władze nie przyjęły niemieckich żądań w 1939 r. • ocenia politykę polskich władz względem Czechosłowacji • wymienia działania, jakie podjęła Rzeczpospolita na wypadek konfliktu zbrojnego z III Rzeszą • ocenia, czy stanowisko Polski wobec żądań niemieckich było słuszne • tłumaczy, dlaczego podpisanie paktu Ribbentrop-Mołotow jest nazywane IV rozbiorem Polski 	<p>2/33</p>
<p>32-33 POWTÓRZENIE MATERIAŁU I SPRAWDZIAN WIADOMOŚCI Z ROZDZIAŁU IV</p>						<p>2/35</p>
<p>Rozdział V: II wojna światowa</p>						
<p>34. Kampania wrześniowa</p>	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik, s. 112–117 • Zeszyt ucznia, kl. 6, cz. 2 • mapa 	<ul style="list-style-type: none"> • data: 1 września 1939 r., 17 września 1939 r. • postacie: Władysław Sikorski, Władysław Raczkiewicz, Stefan Starzyński • zagadnienia: atak Niemiec i ZSRR na Polskę, przebieg kampanii wrześniowej, obrona kraju przez ludność cywilną 	<p>I.</p> <p>II.</p> <p>III.</p> <p>27.1</p>	<ul style="list-style-type: none"> • podaje przyczyny wybuchu wojny w 1939 r. • zaznacza na osi czasu daty rozpoczęcia II wojny światowej oraz agresji ZSRR na Polskę • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>kampania wrześniowa</i>, <i>internowanie</i> • wskazuje na mapie państwa, które dokonały agresji na Polskę oraz linię podziału ziem polskich między Niemcy a ZSRR • wymienia najważniejsze bitwy kampanii wrześniowej • omawia wkład ludności cywilnej w obronę kraju w 1939 r. • przedstawia skutki klęski Polski w kampanii wrześniowej 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje najważniejsze bitwy kampanii wrześniowej • omawia przyczyny klęski Rzeczypospolitej w 1939 r. • ocenia postawę polskich żołnierzy i ludności cywilnej w pierwszych tygodniach wojny • wyjaśnia, na czym polega wojna totalna • gromadzi informacje o losach swoich przodków w 1939 r. • tłumaczy, w jaki sposób współcześnie upamiętnia się bohaterstwo polskich żołnierzy walczących w kampanii wrześniowej 	<p>1/36</p>

<p>35. Teatr wojny do 1942r.</p> <p>36. Wojna ogarnia świat</p>	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik, s. 118–121 • Zeszyt ucznia, kl. 6, cz. 2 • mapa 	<ul style="list-style-type: none"> • daty: sierpień 1940 r., 22 czerwca 1941 r. • zagadnienia: przebieg wojny w Europie Zachodniej do 1942 r., atak Hitlera na ZSRR, przystąpienie USA do wojny 	<p>I.</p> <p>II.</p> <p>III.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>inwazja, alianci, państwa osi, koalicja antyhitlerowska</i> • zaznacza na osi czasu daty ataku III Rzeszy na ZSRR i przystąpienia USA do koalicji antyhitlerowskiej • wymienia najważniejsze państwa walczące po stronie aliantów oraz sojuszników Niemiec • wskazuje na mapie kraje, które padły ofiarą agresji hitlerowskiej • tłumaczy, jakie znaczenie dla dalszych losów II wojny światowej miało przyłączenie się Stanów Zjednoczonych i Związku Radzieckiego do walki po stronie aliantów 	<ul style="list-style-type: none"> • opowiada o najważniejszych działaniach wojennych w Europie i na Dalekim Wschodzie w latach 1940–1942 • wyjaśnia, dlaczego Stany Zjednoczone przystąpiły do wojny • ocenia znaczenie przyłączenia się ZSRR i USA do koalicji antyhitlerowskiej 	<p>2/38</p>
<p>37. Polacy na frontach II wojny światowej</p> <p>38. Droga do zwycięstwa</p>	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik, s. 122–127 • Zeszyt ucznia, kl. 6, cz. 2 • mapa 	<ul style="list-style-type: none"> • daty: czerwiec 1944 r., 7 i 8 maja 1945 r. • postacie: Władysław Anders, Zygmunt Berling, Stanisław Sosabowski, Stanisław Maczek • zagadnienia: sukcesy aliantów w Europie i klęska Niemiec, udział Polaków w walkach toczonych na frontach II wojny światowej, kapitulacja Japonii 	<p>I.</p> <p>II.</p> <p>III.</p> <p>V.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • zaznacza na osi czasu datę zakończenia II wojny światowej • podaje nazwy państw, które najbardziej przyczyniły się do klęski Niemiec i Japonii • wymienia bitwy mające największy wpływ na przebieg II wojny światowej • opowiada, gdzie poza granicami naszego kraju walczyli polscy żołnierze w czasie II wojny światowej • tłumaczy, jakie zagrożenia dla ludzkości niesie użycie broni atomowej 	<ul style="list-style-type: none"> • opowiada o najważniejszych działaniach wojennych w Europie i na Dalekim Wschodzie w latach 1943–1945 • opisuje wkład polskich jednostek wojskowych w pokonanie Niemiec i ich sojuszników • wymienia przyczyny i skutki użycia broni atomowej przeciwko Japończykom w 1945 r. • ocenia decyzję amerykańskiego dowództwa o zrzuconiu bomb atomowych na Hiroszimę i Nagasaki • wyjaśnia, w jaki sposób obecnie upamiętnia się polskich żołnierzy walczących w czasie II wojny światowej 	<p>2/40</p>
<p>39. Okupacja ziem polskich</p> <p>40. Formy oporu polskiego społeczeństwa</p> <p>41. Powstanie warszawskie.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik, s. 130–135 • Zeszyt ucznia, kl. 6, cz. 2 • mapa 	<ul style="list-style-type: none"> • daty: 1940 r., 1 sierpnia 1944 r. • zagadnienia: okupacja ziem polskich przez Niemcy i ZSRR, zbrodnia wołyńska, formy oporu polskiego społeczeństwa wobec okupantów, powstanie warszawskie 	<p>I.</p> <p>II.</p> <p>III.</p> <p>27.2</p> <p>27.3</p> <p>27.4</p> <p>27.5</p>	<ul style="list-style-type: none"> • zaznacza na osi czasu datę wybuchu powstania warszawskiego • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>okupacja, inteligencja, łapanka, getto, Armia Krajowa, Polskie Państwo Podziemne</i> • wskazuje na mapie największe getta i obozy hitlerowskie • tłumaczy, w jaki sposób Niemcy i ZSRR dążyły do wyniszczenia narodu polskiego • wymienia formy oporu polskiego społeczeństwa wobec okupantów • omawia przebieg powstania warszawskiego • opowiada, czym były zbrodnia katyńska oraz zbrodnia wołyńska • podaje przyczyny i skutki powstania warszawskiego 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na mapie miejsca mordu polskich oficerów w 1940 r. • wymienia obszary, na których dokonano zbrodni wołyńskiej • opisuje charakter Polskiego Państwa Podziemnego • ocenia postawę cywilów i żołnierzy walczących w powstaniu warszawskim • tłumaczy, w jaki sposób obecnie upamiętnia się wydarzenia z czasów II wojny światowej • opowiada o losach swojej miejscowości w latach 1939–1945 	<p>3/43</p>

Rozdział VI: Polska Rzeczpospolita Ludowa

<p>45. Zimna wojna</p>	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik, s. 144–148 • Zeszyt ucznia, kl. 6, cz. 2 • mapa 	<ul style="list-style-type: none"> • daty: 1949 r., 1955 r., 1961 r. • postać: Winston Churchill • zagadnienia: podział Europy po II wojnie światowej, utworzenie RFN i NRD, zimna wojna 	<p>I. II. III.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>zimna wojna</i>, <i>NATO</i>, <i>Układ Warszawski</i>, <i>wyścig zbrojeń</i> • tłumaczy, z czego wynikał podział powojennej Europy • wskazuje na mapie państwa należące do NATO oraz kraje tworzące Układ Warszawski • wyjaśnia, w jakich dziedzinach USA i ZSRR rywalizowały ze sobą w drugiej połowie XX w. 	<ul style="list-style-type: none"> • na podstawie tekstu źródłowego wyjaśnia znaczenie terminu <i>żelazna kurtyna</i> • tłumaczy, czym był mur berliński • omawia przyczyny wojny w Wietnamie • opisuje rolę NATO we współczesnym świecie • wyjaśnia, jak zmieniła się sytuacja w Europie od momentu zakończenia zimnej wojny 	<p style="text-align: center;">1/47</p>
<p>46. Powstanie PRL</p>	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik, s. 149–153 • Zeszyt ucznia, kl. 6, cz. 2 • mapa 	<ul style="list-style-type: none"> • daty: 1948 r., 1952 r. • postać: Bolesław Bierut • zagadnienia: Polska w nowych granicach, przejście władzy przez komunistów, utworzenie PZPR 	<p>I. II. III. 28.1 28.2</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na mapie granice Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej i wymienia jej sąsiadów • podaje nazwy obszarów przyłączonych do państwa polskiego po 1945 r. • wyjaśnia, w jaki sposób komuniści przejęli władzę w powojennej Polsce • charakteryzuje stosunek komunistycznych władz do działaczy opozycyjnych • wymienia skutki przejścia władzy w Polsce przez komunistów • rozwija skróty PZPR i PRL • opowiada o PRL, używając wyrażeń: <i>zależność od ZSRR</i>, <i>odbudowa zniszczeń wojennych</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje obszar powojennej Polski z terytorium II Rzeczypospolitej • tłumaczy, czym były przesiedlenia ludności • na podstawie tekstu źródłowego wyjaśnia, w jaki sposób komuniści odnieśli zwycięstwo wyborcze w 1947 r. • wymienia metody stosowane przez funkcjonariuszy Urzędu Bezpieczeństwa do walki z przeciwnikami władzy komunistycznej • ocenia działania podejmowane przez komunistów w celu zdobycia władzy w Polsce 	<p style="text-align: center;">1/48</p>
<p>47. Czasy stalinowskie 48. Życie w komunistycznej Polsce</p>	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik, s. 156–160 • Zeszyt ucznia, kl. 6, cz. 2 	<ul style="list-style-type: none"> • data: 1956 r. • zagadnienia: czasy stalinowskie w Polsce, dyktatura PZPR, gospodarka PRL, życie codzienne w komunistycznej Polsce 	<p>I. II. III. IV. 28.2</p>	<ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady świadczące o zależności Polski od ZSRR • wyjaśnia, na czym polegała dyktatura partii komunistycznej • tłumaczy, czym było i jakie problemy powodowało centralne planowanie w gospodarce • wymienia trudności, z jakimi zmagali się mieszkańcy PRL 	<ul style="list-style-type: none"> • tłumaczy, czym charakteryzowały się czasy stalinowskie w Polsce • opowiada, jakie zmiany wprowadzili komuniści w polskiej gospodarce • wymienia pozytywne i negatywne strony życia w komunistycznej Polsce • wyjaśnia, na czym polegała propaganda sukcesu głoszona w czasach PRL 	<p style="text-align: center;">2/50</p>

49-50. Walka z komunizmem	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik, s. 161–165 • Zeszyt ucznia, kl. 6, cz. 2 	<ul style="list-style-type: none"> • daty: 1956 r., 1970 r., 1976 r., 1978 r. • postacie: kardynał Stefan Wyszyński, Jan Paweł II • zagadnienia: walka z podziemiem niepodległościowym, opór społeczny w PRL, rola Kościoła katolickiego oraz Polaków żyjących na emigracji w podtrzymywaniu tradycji narodowych i niepodległościowych 	I. II. III. 28.2	<ul style="list-style-type: none"> • zaznacza na osi czasu daty wystąpień w Poznaniu w 1956 r., na Wybrzeżu w 1970 r. oraz w Radomiu, Ursusie i Płocku w 1976 r. • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>opozycja demokratyczna, Milicja Obywatelska, Radio Wolna Europa</i> • przedstawia stosunek władz komunistycznych do żołnierzy i działaczy podziemia niepodległościowego • wymienia żądania uczestników manifestacji organizowanych w PRL przeciwko rządowi komunistów • tłumaczy, w jaki sposób władze komunistyczne odnosiły się do manifestacji organizowanych przez społeczeństwo • wyjaśnia, jaką rolę odegrał papież Jan Paweł II w walce Polaków o swobody demokratyczne 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminu <i>Żołnierze Wyklęci</i> • tłumaczy, dlaczego członkowie podziemia niepodległościowego kontynuowali walkę z komunistami po 1945 r. • określa, w jakim celu powołano Komitet Obrony Robotników • omawia formy oporu Polaków wobec komunistycznej władzy • przedstawia rolę Kościoła katolickiego i Polaków działających na emigracji w czasach PRL • opowiada o zasługach kardynała Stefana Wyszyńskiego i Jana Pawła II • porównuje współczesne strajki z demonstracjami organizowanymi w PRL 	2/52
51. Strajki i porozumienia sierpniowe 52. Solidarność i stan wojenny	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik, s. 166–170 • Zeszyt ucznia, kl. 6, cz. 2 	<ul style="list-style-type: none"> • daty: 1980 r., 13 grudnia 1981 r. • postacie: Lech Wałęsa, Wojciech Jaruzelski, Jerzy Popiełuszko, Dalajlama XIV • zagadnienia: strajki w 1980 r., podpisanie porozumień sierpniowych i powstanie Solidarności, stan wojenny 	I. II. III. V. 28.2 29.2	<ul style="list-style-type: none"> • zaznacza na osi czasu daty powstania Solidarności i wprowadzenia stanu wojennego w Polsce • wyjaśnia, w jakich okolicznościach powstała Solidarność i jakie żądania wysuwała wobec rządzących • opowiada, kim był Lech Wałęsa • tłumaczy, na czym polegała walka bez przemocy prowadzona przez działaczy opozycji demokratycznej • wymienia przykłady ograniczania praw i wolności obywatelskich Polaków w okresie stanu wojennego 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia przyczyny strajków w 1980 r. • wyjaśnia, w jakim celu Wojciech Jaruzelski wprowadził stan wojenny • podaje przykłady działań, jakie w okresie stanu wojennego władze podejmowały przeciwko opozycji • opowiada o pacyfikacji kopalni „Wujek” • tłumaczy, na czym polegała działalność Służby Bezpieczeństwa • przedstawia sylwetkę Jerzego Popiełuszki • przybliża działalność współczesnych noblistów 	2/54
53-54 POWTÓRZENIE MATERIAŁU I SPRAWDZIAN WIADOMOŚCI Z ROZDZIAŁU VI						2/56
Rozdział VII: Współczesna Polska						
55. Obrady Okrągłego Stołu 56.. Upadek komunizmu w Europie Wschodniej	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik, s. 174–177 • Zeszyt ucznia, kl. 6, cz. 2 • mapa 	<ul style="list-style-type: none"> • daty: 4 czerwca 1989 r., 1990 r., 1991 r. • postacie: Tadeusz Mazowiecki, Michaił Gorbaczow • zagadnienia: obrady Okrągłego Stołu, przemiany demokratyczne w Polsce po 1989 r., upadek komunizmu w państwach Europy Środkowo-Wschodniej i rozpad Związku Radzieckiego 	I. II. III. 4.1 29.2 29.3	<ul style="list-style-type: none"> • zaznacza na osi czasu daty obrad Okrągłego Stołu i pierwszych wolnych wyborów • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>Okrągły Stół, wolne wybory</i> • podaje oficjalną nazwę państwa polskiego • opowiada, kto został pierwszym prezydentem Polski wybranym w demokratycznych wyborach • tłumaczy, kim był Tadeusz Mazowiecki • wymienia najważniejsze zmiany, jakie nastąpiły w Polsce i Europie w latach 1989–1991 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje przyczyny i skutki obrad Okrągłego Stołu • wskazuje na mapie Europy państwa, które powstały lub odrodziły się po upadku ZSRR • wyjaśnia znaczenie terminu <i>Jesień Narodów</i> • opowiada, jakie zmiany zaszły w polskiej szkole na skutek przeobrażeń politycznych po 1989 r. • ocenia znaczenie wyborów z 4 czerwca 1989 r. 	2/58

57-58 III Rzeczpospolita	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik, s. 180–185 • Zeszyt ucznia, kl. 6, cz. 2 • mapa 	<ul style="list-style-type: none"> • daty: 1990 r., 2 kwietnia 1997 r., 1999 r. • postacie: Bronisław Komorowski, Lech Kaczyński, Aleksander Kwaśniewski, Lech Wałęsa • zagadnienia: terytorium i podział administracyjny Polski, Rzeczpospolita państwem demokratycznym, organy władzy w Polsce, władze samorządowe 	<ul style="list-style-type: none"> I. II. III. IV. 2.3 4.1 4.2 29.1 	<ul style="list-style-type: none"> • zaznacza na osi czasu datę uchwalenia Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej • wskazuje na mapie III Rzeczpospolitą i jej sąsiadów • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>konstytucja, władze samorządowe, wolne media, opinia publiczna</i> • wymienia kompetencje poszczególnych organów władzy państwowej w Polsce • tłumaczy, w czym wyraża się demokratyczny charakter państwa polskiego • wymienia organy władzy w Polsce • podaje nazwiska prezydentów Rzeczypospolitej wybranych w demokratycznych wyborach • na przykładach omawia zakres działań oraz sposób powoływania władz samorządowych w naszym kraju • wymienia przykłady działań realizowanych przez władze gminy, powiatu i województwa 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>gmina, powiat, województwo</i> • tłumaczy, dlaczego sądy i trybunały są niezależne od pozostałych organów władzy • określa, kto aktualnie sprawuje urząd prezesa Rady Ministrów • wymienia najważniejsze problemy miejscowości lub gminy, w której mieszka, i proponuje sposoby ich rozwiązania • wyjaśnia, w jaki sposób uczniowie mogą wpływać na organizację życia szkoły 	2/60
59. Nasze prawa i obowiązki	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik, s. 186–189 • Zeszyt ucznia, kl. 6, cz. 2 	<ul style="list-style-type: none"> • zagadnienia: definicja praw człowieka, konstytucyjne prawa i obowiązki obywateli Rzeczypospolitej, prawa dziecka 	<ul style="list-style-type: none"> I. II. III. 1.5 4.3 4.4 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, czym są prawa człowieka • podaje przykłady praw i obowiązków obywateli Rzeczypospolitej • określa rolę Organizacji Narodów Zjednoczonych w dziedzinie przestrzegania praw człowieka na świecie • tłumaczy, czym zajmują się Rzecznik Praw Obywatelskich i Rzecznik Praw Dziecka • omawia wybrane prawa dziecka • podaje nazwy instytucji, do których mogą się zwrócić młodzi ludzie, gdy ich prawa są łamane • wymienia uczniowskie prawa i obowiązki 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia okoliczności sformułowania praw człowieka • omawia wybrane prawa i obowiązki polskich obywateli • wyjaśnia, komu przyznawany jest Order Uśmiechu • podaje przykłady działań mających na celu obronę praw człowieka na świecie 	1/61
60. Życie w III Rzeczypospolitej	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik, s. 190–195 • Zeszyt ucznia, kl. 6, cz. 2 	<ul style="list-style-type: none"> • zagadnienia: rola grup społecznych w życiu człowieka, znaczenie pracy, społeczny podział pracy, sukcesy i problemy współczesnej Polski, emigracja zarobkowa Polaków 	<ul style="list-style-type: none"> I. II. III. IV. 5.1 5.2 5.3 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady grup społecznych • omawia rolę, jaką odgrywają określone grupy społeczne w społeczeństwie • określa znaczenie pracy w życiu człowieka • tłumaczy na konkretnym przykładzie, na czym polega społeczny podział pracy • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>kwalfikacje, gospodarka rynkowa, prywatyzacja</i> • na podstawie różnych źródeł informacji podaje przykłady najistotniejszych problemów współczesnych Polaków 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje funkcjonowanie wybranych grup społecznych • podaje przykłady zawodów przeszłości i przyszłości • przedstawia zmiany, jakie zaszły w polskiej gospodarce po 1989 r. • wymienia pozytywne i negatywne skutki emigracji zarobkowej Polaków 	1/62

61. Integracja europejska	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik, s. 196–200 • Zeszyt ucznia, kl. 6, cz. 2 • mapa 	<ul style="list-style-type: none"> • postać: Robert Schuman • zagadnienia: początki integracji europejskiej, powstanie i rozwój Unii Europejskiej, symbole UE 	I. II. III. 6.	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminu <i>integracja</i> • wymienia główne dziedziny, w jakich współpracują ze sobą państwa członkowskie Unii Europejskiej • podaje przykłady krajów należących do UE • tłumaczy, w czym wyraża się europejska solidarność • rozpoznaje symbole UE – flagę i hymn • podaje przykłady działań podejmowanych przez państwa członkowskie wspólnoty w celu integracji 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, dlaczego po II wojnie światowej politycy europejscy zaczęli dążyć do zjednoczenia Europy • wyjaśnia, kim był Robert Schuman • opowiada o podejmowanych w średniowieczu próbach zjednoczenia kontynentu europejskiego • omawia etapy procesu integracji europejskiej • objaśnia symbolikę flagi UE • na podstawie fragmentu <i>Ody do radości</i> podejmuje próbę interpretacji tego poematu • tłumaczy, jakie możliwości stwarza młodym Polakom członkostwo naszego kraju w Unii Europejskiej 	1/63
62. Polska w Unii Europejskiej	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik, s. 201–204 • Zeszyt ucznia, kl. 6, cz. 2 	<ul style="list-style-type: none"> • daty: 1999 r., 1 maja 2004 r. • zagadnienia: droga Polski do NATO i Unii Europejskiej, przystąpienie naszego kraju do UE, korzyści oraz obowiązki i ograniczenia wynikające z członkostwa Polski w UE 	I. II. III. 6.	<ul style="list-style-type: none"> • zaznacza na osi czasu daty przystąpienia Polski do NATO i Unii Europejskiej • wymienia korzyści i ograniczenia związane z przynależnością Polski do UE • określa, jakie znaczenie dla Polaków miało przystąpienie Rzeczypospolitej do strefy Schengen 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>referendum</i>, <i>budżet</i> • omawia drogę Polski do członkostwa w UE • wyjaśnia, czym jest Parlament Europejski • ocenia fakt przystąpienia Polski do Unii Europejskiej 	1/64
63-64 POWTÓRZENIE MATERIAŁU I SPRAWDZIAN WIADOMOŚCI Z ROZDZIAŁU VII						2/66
Rozdział VIII: Problemy ludzkości						
65. Technika wokół nas	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik, s. 208–213 • Zeszyt ucznia, kl. 6, cz. 2 	<ul style="list-style-type: none"> • daty: 1969 r., 1986 r. • postacie: Jurij Gagarin, Neil Armstrong • zagadnienia: podbój kosmosu, wpływ podboju kosmosu na życie ludzi, nowoczesne środki transportu, rozwój nauki i techniki oraz związane z nim korzyści i zagrożenia, wpływ działalności człowieka na środowisko naturalne 	I. II. III. IV. 7.1 7.2	<ul style="list-style-type: none"> • zaznacza na osi czasu datę lądowania człowieka na Księżycu • wymienia zmiany, jakie zaszły w dziedzinie transportu w drugiej połowie XX w. • tłumaczy, co oznacza powiedzenie <i>świat stał się mniejszy</i>, i wskazuje przyczyny tego zjawiska • ocenia, w jaki sposób rozwój nauki i techniki wpłynął na życie człowieka oraz środowisko naturalne 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje przebieg podboju kosmosu trwającego od połowy XX w. i określa, jak wpłynął on na życie ludzi • wyjaśnia, co wydarzyło się w 1986 r. w Czarnobylu • tłumaczy, czym jest klonowanie • wymienia skutki degradacji środowiska naturalnego przez człowieka • podaje przykłady działań podejmowanych w celu ograniczenia zanieczyszczeń • na podstawie tekstu źródłowego wyjaśnia, w jaki sposób ludzkość zużywa zasoby naturalne Ziemi • wyjaśnia, jak wykorzystuje się w szkołach nowoczesne technologie • ocenia, czy postęp techniczny przynosi współczesnemu światu więcej korzyści czy zagrożeń 	1/67

66 Globalna wioska	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik, s. 216–219 • Zeszyt ucznia, kl. 6, cz. 2 	<ul style="list-style-type: none"> • daty: 1952 r., 1991 r. • zagadnienia: rozwój kultury masowej, postęp w dziedzinie komputerów, internetu i telefonii komórkowej, zasady bezpiecznego korzystania z mediów elektronicznych 	I. II. III. IV. 7.3	<ul style="list-style-type: none"> • określa, czym jest kultura masowa • tłumaczy, jak rozwój komputerów, internetu i telefonii komórkowej wpłynął na życie ludzi • wyjaśnia, dlaczego współczesny świat jest nazywany globalną wioską • podaje przykłady korzyści i zagrożeń związanych z użytkowaniem mediów elektronicznych • wymienia zasady bezpiecznego korzystania z internetu 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia znaczenie kultury amerykańskiej na świecie • przedstawia rozwój telewizji, komputerów i internetu • wyjaśnia, do jakich osób lub instytucji mogą się zwrócić ofiary przemocy w sieci • tłumaczy, jakich reguł powinni przestrzegać użytkownicy internetu 	1/68
67. Świat wielkich różnic	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik, s. 220–225 • Zeszyt ucznia, kl. 6, cz. 2 • mapa 	<ul style="list-style-type: none"> • daty: 1946 r., 1992 r. • postać: Janina Ochojska • zagadnienia: podział świata na bogatą Północ i biedne Południe, problemy państw biednego Południa, działania pomocowe podejmowane przez organizacje międzynarodowe i państwa 	I. II. III. IV. V. 7.4	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>Trzeci Świat</i>, <i>slumsy</i> • wymienia problemy, z którymi zmagają się mieszkańcy państw Trzeciego Świata • wskazuje na mapie obszary, w których odsetek ludzi cierpiących głód jest najwyższy • podaje przykłady działań pomocowych podejmowanych przez organizacje międzynarodowe i państwa 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia powody, dla których należy wspierać mieszkańców ubogich państw • podaje przykłady międzynarodowych organizacji niosących pomoc krajom Trzeciego Świata oraz polskich organizacji charytatywnych • tłumaczy, na czym polega wolontariat • określa, jakie znaczenie ma pomoc udzielana krajom Trzeciego Świata • ocenia, jaki rodzaj pomocy udzielanej państwom biednego Południa jest najbardziej skuteczny • porównuje sytuację dzieci w Polsce z warunkami życia młodych ludzi w krajach Trzeciego Świata 	1/69
68. Współczesne konflikty	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik, s. 226–230 • Zeszyt ucznia, kl. 6, cz. 2 • mapa 	<ul style="list-style-type: none"> • data: 11 września 2001 r. • zagadnienia: konflikty/wojny lokalne po II wojnie światowej, spór między Zachodem a państwami islamskimi, współczesny terroryzm, sposoby zapobiegania konfliktom 	I. II. III. IV. 7.5	<ul style="list-style-type: none"> • zaznacza na osi czasu datę ataku terrorystycznego na World Trade Center • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>terroryzm</i>, <i>wojna lokalna</i> • wyjaśnia, jak społeczność międzynarodowa reaguje na wybuchy konfliktów zbrojnych • wymienia największe konflikty zbrojne ostatnich kilkudziesięciu lat • tłumaczy, jakie są przyczyny napiętych relacji między Zachodem a światem islamskim • wyjaśnia, czym jest terroryzm i jakie stwarza zagrożenia • przedstawia sposoby walki z międzynarodowym terroryzmem • opowiada, w jaki sposób państwa i organizacje międzynarodowe starają się zapobiegać konfliktom na świecie • tłumaczy, dlaczego należy rozwiązywać spory za pomocą rozmów 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na mapie rejony, w których dochodzi do konfliktów zbrojnych i wojen • podaje przyczyny masowych wystąpień w państwach islamskich w latach 2010–2011 • podaje przyczyny konfliktu izraelsko-palestyńskiego • wymienia przyczyny i skutki wojen w Afganistanie (2001 r.) i Iraku (2003 r.) • przedstawia okoliczności sporu ukraińsko-rosyjskiego o Krym (2014 r.) 	1/70
69-70	POWTÓRZENIE MATERIAŁU I SPRAWDZIAN WIADOMOŚCI Z ROZDZIAŁU VIII					2/72

W planie zastosowano następujące uproszczenia:

- podręcznik – „Wczoraj i dziś 6. Podręcznik do historii i społeczeństwa dla klasy VI szkoły podstawowej”;
- Zeszyt ucznia – „Wczoraj i dziś 6. Zeszyt ucznia do historii i społeczeństwa dla klasy VI szkoły podstawowej”, cz. 1 i 2.

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY ŚRÓDROCZNE W KLASIE V

OCENA DOPUSZCZAJĄCA	OCENA DOSTATECZNA	OCENA DOBRA
<p>I. Polska pierwszych Piastów</p> <ul style="list-style-type: none"> - zna daty chrztu Polski i zjazdu gnieźnieńskiego; legendy o Lechu, Czechu i Rusie, o Popielu oraz o Piaście - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>plemię, gród, drużyna, książę</i> - rozpoznaje cechy charakterystyczne legendy - wskazuje na mapie Gniezno i obszar państwa Mieszka I <p>II. Społeczeństwo średniowiecza</p> <ul style="list-style-type: none"> - podaje cechy idealnego rycerza - wyjaśnia znaczenie terminu <i>mieszczanie</i> - opisuje średniowieczny klasztor i tryb życia mnichów, używając wyrazów: <i>zakon, reguła, ubóstwo</i> - charakteryzuje postać świętego Franciszka z Asyżu <p>III. Polska i Krzyżacy</p> <ul style="list-style-type: none"> - zna datę bitwy pod Grunwaldem - tłumaczy, dlaczego królowi Kazimierzowi nadano przydomek <i>Wielki</i> - wskazuje na mapie Królestwo Polskie i Wielkie Księstwo Litewskie - wymienia zasługi Jadwigi dla kultury polskiej 	<p>I. Polska pierwszych Piastów</p> <ul style="list-style-type: none"> - wymienia zajęcia mieszkańców średniowiecznego Gniezna - zna podstawowe fakty z życia świętego Wojciecha - umieszcza na linii chronologicznej datę chrztu Polski, daty śmierci biskupa Wojciecha, zjazdu gnieźnieńskiego oraz koronacji Bolesława Chrobrego - opisuje budowę średniowiecznego grodu na przykładzie Gniezna - wskazuje na mapie granice państwa Mieszka I - przedstawia historię zjazdu gnieźnieńskiego, uwzględniając postacie świętego Wojciecha, Bolesława Chrobrego i Ottona III <p>II. Społeczeństwo średniowiecza</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>klasztor, post, skryptorium, kopista, kupiec, rzemieślnik, cech, burmistrz, samorząd miejski, rynek</i> - wymienia zabudowania tworzące średniowieczny klasztor; główne elementy rycerskiego wyposażenia; grupy ludności żyjące w średniowiecznym mieście - rozumie, jaką funkcję pełniły zamki w średniowieczu - podaje przykłady zawodów rzemieślniczych wykonywanych w średniowieczu - opisuje średniowieczne miasto <p>III. Polska i Krzyżacy</p> <ul style="list-style-type: none"> - wymienia najważniejsze osiągnięcia Kazimierza Wielkiego, w tym założenie Akademii Krakowskiej - tłumaczy, w jakich okolicznościach doszło do ślubu Jadwigi i Jagielly - podaje przyczyny i skutki wielkiej wojny z zakonem krzyżackim - wskazuje na mapie: Pomorze Gdańskie, Małopolskę, Wielkopolskę, Kujawy, Mazowsze, Śląsk, Kraków oraz obszar Królestwa Polskiego za panowania Kazimierza Wielkiego - umieszcza na linii chronologicznej daty: koronacji Kazimierza Wielkiego, założenia Akademii Krakowskiej, wygaśnięcia dynastii Piastów w państwie polskim - wyjaśnia sens powiedzenia: <i>Kazimierz Wielki zastał Polskę drewnianą, a zostawił murowaną</i> - przedstawia okoliczności objęcia polskiego tronu przez Jadwigę 	<p>I. Polska pierwszych Piastów</p> <ul style="list-style-type: none"> - wymienia narzędzia rolnicze używane przez Słowian - tłumaczy, jakie były przyczyny i skutki chrztu Polski - wie, jaką rolę pełnili duchowni w państwie Mieszka I - omawia następstwa misji i męczeńskiej śmierci biskupa Wojciecha, znaczenie przyjęcia chrztu przez Polskę - wskazuje na mapie ziemie polskie zamieszkiwane przez najważniejsze plemiona słowiańskie w X wieku; granice państwa polskiego w czasach Bolesława Chrobrego <p>II. Społeczeństwo średniowiecza</p> <ul style="list-style-type: none"> - omawia przejawy średniowiecznej pobożności - wie, jaką drogę musiał przejść chłopiec, aby zostać rycerzem, jaką rolę odgrywali w średniowiecznym mieście burmistrz i członkowie ławy miejskiej - potrafi wskazać różnice między stylami romańskim i gotyckim - charakteryzuje grupy ludności żyjące w średniowiecznym mieście <p>III. Polska i Krzyżacy</p> <ul style="list-style-type: none"> - opowiada, kim był Mikołaj Wierzynek - wyjaśnia znaczenie terminu <i>unia</i> - pokazuje na mapie terytorium państwa zakonu krzyżackiego oraz Malbork - umieszcza na linii chronologicznej daty: zawarcia unii polsko-litewskiej w Krewie, bitwy pod Grunwaldem, podpisania I i II pokoju toruńskiego - podaje przyczyny i skutki zawarcia unii polsko-litewskiej w Krewie - omawia przebieg bitwy pod Grunwaldem
OCENA BARDZO DOBRA		OCENA CELUJĄCA
<p>I. Polska pierwszych Piastów</p> <ul style="list-style-type: none"> - podaje autorów średniowiecznych kronik, które zawierają legendy o początkach państwa polskiego - wie, na czym polegał słowiański obrzęd postrzyżyn, kiedy Orzeł Biały stał się symbolem państwa polskiego - wymienia przyczyny i skutki zjazdu gnieźnieńskiego - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>relikwie, koronacja</i> 	<p>I. Polska pierwszych Piastów</p> <ul style="list-style-type: none"> - zna pisemną relację Ibrahima ibn Jakuba dotyczącą państwa Mieszka I - omawia legendarne początki dynastii Piastów - porównuje przebieg granic współczesnej Polski i państwa Mieszka I - prezentuje postać świętego Wojciecha <p>II. Społeczeństwo średniowiecza</p> <ul style="list-style-type: none"> - zna rolę zakonów w czasach współczesnych 	

<ul style="list-style-type: none"> - potrafi określić przyczyny i skutki przyjęcia chrztu przez Mieszka I - pokazuje na mapie Gdańsk i ziemie zamieszkiwane przez Prusów - charakteryzuje politykę zewnętrzną i wewnętrzną Bolesława Chrobrego <p>II. Społeczeństwo średniowiecza</p> <ul style="list-style-type: none"> - tłumaczy, na czym polegała praca zakonników w średniowiecznym skryptorium - wie, skąd wzięło się powiedzenie <i>polegać na kimś jak na Zawiszy</i> i co ono oznacza, czym była lokacja - wymienia elementy kultury rycerskiej i dworskiej - podaje przykłady miejsc w Polsce, w których znajdują się obecnie zamki wzniesione w średniowieczu bądź ich ruiny - rozumie pochodzenie nazw współczesnych ulic, na przykład: <i>Szewska, Garncarska, Tkacka</i> - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>soltys, plug, trójpolówka</i>, znaczenie związku frazeologicznego <i>benedyktyńska praca</i> i tłumaczy, skąd wywodzi się to wyrażenie <p>III. Polska i Krzyżacy</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>Prusy, zakon krzyżacki, wielki mistrz</i> - wie, dlaczego Konrad Mazowiecki sprowadził Krzyżaków do Polski - wymienia przyczyny konfliktu polsko-krzyżackiego, najważniejsze dokonania Władysława Jagiełły i Kazimierza Jagiellończyka - umieszcza na linii chronologicznej daty: sprowadzenia Krzyżaków do Polski, podboju Pomorza Gdańskiego przez Krzyżaków, koronacji Władysława Łokietka, bitwy pod Płowcami - wskazuje na mapie dzielnice należące do Królestwa Polskiego w chwili śmierci Władysława Łokietka - omawia politykę wewnętrzną i zewnętrzną Kazimierza Wielkiego - określa na podstawie drzewa genealogicznego pokrewieństwo łączące przedstawicieli dynastii Piastów i Andegawenów 	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia sposoby spędzania wolnego czasu przez mieszkańców wsi w średniowieczu - rozpoznaje na przykładach średniowiecznych budowli takie elementy architektoniczne, jak: portal, rozeta, apsyda, łuk, sklepienie - przekazuje informacje na temat zabytków romańskich i gotyckich znajdujących się w rodzinnej miejscowości lub regionie - wyjaśnia, jaką rolę w sztuce średniowiecznej odgrywała tematyka religijna - tłumaczy, na czym polegały i jak przebiegały turnieje rycerskie - porównuje miasto średniowieczne z miastem współczesnym - omawia przebieg procesu lokacji wsi <p>III. Polska i Krzyżacy</p> <ul style="list-style-type: none"> - tłumaczy, w jakich okolicznościach powstał zakon krzyżacki - omawia skutki sprowadzenia Krzyżaków do Polski - wymienia nazwy obszarów współczesnej Polski, na których można znaleźć ślady obecności Krzyżaków - wie, kim byli templariusze i zna opowieść o ich legendarnym skarbie - ocenia rolę Władysława Łokietka w procesie zjednoczenia państwa polskiego - pozyskuje z różnych źródeł informacje o zamku w Malborku - porównuje sposoby prowadzenia polityki zagranicznej stosowane przez Władysława Łokietka i Kazimierza Wielkiego, przebieg dwóch wojen polsko-krzyżackich w XV wieku i ocenia znaczenie tych konfliktów w polskiej historii - opowiada, czym zajmują się współczesne bractwa rycerskie
---	---

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY KOŃCOWOROCZNE W KLASIE V

OCENA DOPUSZCZAJĄCA	OCENA DOSTATECZNA	OCENA DOBRA
<p>IV. Europejczycy odkrywają świat</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozumie przełomowe znaczenie roku 1492 w dziejach Europy i świata - wie, jaką rolę w okresie wielkich odkryć geograficznych odegrał Krzysztof Kolumb - tłumaczy, na czym polegało przełomowe odkrycie Mikołaja Kopernika; teorię Mikołaja Kopernika w kontekście powiedzenia: <i>Wstrzymał Słońce, ruszył Ziemię</i> - umieszcza na linii chronologicznej datę odkrycia Ameryki przez 	<p>IV. Europejczycy odkrywają świat</p> <ul style="list-style-type: none"> - podaje przyczyny odkryć geograficznych w XV i XVI stuleciu - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>karawela, Nowy Świat, Indianie, broń palna, konkwistador</i> - opowiada, co wydarzyło się w roku 1492, używając terminów: <i>karawela, Nowy Świat, Indianie, broń palna</i>; o życiu Mikołaja Kopernika, używając wyrażen: <i>uczony, astronom, odkrycie naukowe</i> <p>V. W Rzeczypospolitej szlacheckiej</p> <ul style="list-style-type: none"> - wymienia najważniejszych przedstawicieli polskiego renesansu, 	<p>IV. Europejczycy odkrywają świat</p> <ul style="list-style-type: none"> - zna najważniejsze dokonania Bartłomieja Diaza, Vasco da Gamy i Ferdynanda Magellana - wymienia skutki odkryć geograficznych dla mieszkańców Europy i Ameryki - wie, kim byli Hernan Cortez i Francisco Pizarro; dlaczego Leonarda da Vinci zalicza się do czołowych postaci epoki renesansu - wyjaśnia znaczenie terminów <i>renesans</i> i <i>humanizm</i>, dlaczego Kolumb nazwał mieszkańców Ameryki Indianami, jak

<p>Krzysztofa Kolumba - pokazuje na mapie trasę pierwszej wyprawy dalekomorskiej Krzysztofa Kolumba V. W Rzeczypospolitej szlacheckiej - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>dwór, paż, komnata, arras</i>; , na czym polegała wojna podjazdowa - wie, którzy władcy panowali w Rzeczypospolitej w okresie rozkwitu polskiej kultury; jakie znaczenie miał spław wiślany dla rozwoju handlu zbożem w XVI wieku - podaje najważniejsze postanowienia unii lubelskiej - <i>zna datę pierwszej wolnej elekcji</i> - rozumie znaczenie terminu <i>potop szwedzki</i> - wskazuje na mapie terytorium Rzeczypospolitej Obojga Narodów i miejsce zawarcia unii polsko-litewskiej w 1569 roku; państwa, z którymi Rzeczpospolita prowadziła wojny w XVII wieku VI. Upadek Rzeczypospolitej - zna daty: elekcji Stanisława Augusta Poniatowskiego na króla Polski, I rozbioru Rzeczypospolitej, utworzenia Komisji Edukacji Narodowej, uchwalenia Konstytucji 3 maja, obrad Sejmu Wielkiego, wojny prowadzonej w obronie Konstytucji 3 maja, II rozbioru Polski - wie, czym były obiady czwartkowe i kto w nich uczestniczył; , jaką rolę odegrali w trakcie powstania kościuszkowskiego Jan Henryk Dąbrowski i Jan Kiliński - wymienia dokonania Tadeusza Kościuszki przed wybuchem powstania w 1794 roku; reformy wprowadzone w polskim systemie oświaty za panowania Stanisława Augusta Poniatowskiego - omawia przyczyny i skutki III rozbioru Polski - wskazuje na mapie ziemie utracone przez Rzeczpospolitą w wyniku I, II i III rozbioru</p>	<p>postanowienia Artykułów henrykowskich - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>sejm, sejmik, pospolite ruszenie, szlachta, przywilej, poseł, herb</i>, jakie znaczenie miała obrona klasztoru na Jasnej Górze dla Polaków walczących z najazdem podczas potopu szwedzkiego - tłumaczy, dlaczego rycerstwo przekształciło się w szlachtę - rozumie znaczenie terminu <i>demokracja szlachecka</i> - omawia funkcje poszczególnych zabudowań gospodarczych wchodzących w skład folwarku szlacheckiego, przyczyny i skutki zawarcia unii lubelskiej, przebieg wolnej elekcji - wie, jak nazywał się pierwszy polski władca elekcyjny - zna przyczyny kryzysu państwa polsko-litewskiego w XVII wieku - ocenia znaczenie hołdu pruskiego w dziejach Rzeczypospolitej, unii lubelskiej - rozpoznaje takie elementy architektoniczne, jak: loggia, arkady, attyka - potrafi opisać wygląd tradycyjnego stroju szlacheckiego VI. Upadek Rzeczypospolitej - wyjaśnia, dlaczego Ignacy Krasicki zaliczany jest do czołowych postaci polskiej kultury w XVIII wieku, znaczenie terminu <i>konstytucja</i>, znaczenie terminów: <i>barok, oświecenie, klasycyzm</i> - zna przyczyny i skutki uchwalenia Konstytucji 3 maja - wie, kim byli Stanisław Małachowski i Hugo Kołłątaj, jakie funkcje pełniła sztuka barokowa w Kościele katolickim - wymienia charakterystyczne cechy sztuki barokowej i klasycystycznej - podaje przykłady budowy barokowych i klasycystycznych z uwzględnieniem regionu, w którym mieszka; podaje przyczyny i skutki wybuchu powstania w 1794 roku - określa, jakie znaczenie dla Rzeczypospolitej miało utworzenie Komisji Edukacji Narodowej - omawia reformy Sejmu Wielkiego - opowiada o wydarzeniach, które rozegrały się podczas powstania kościuszkowskiego, używając wyrażen: <i>naczelnik powstania, przysięga Kościuszki, kosynierzy</i> - opisuje przebieg insurekcji kościuszkowskiej</p>	<p>średniowieczni mieszkańcy Europy wyobrażali sobie świat - wskazuje na mapie lądy odkryte w XV i XVI wieku przez Europejczyków oraz trasy wypraw odkrywczych podjętych przez Bartłomieja Diaza, Vasco da Gamę i Ferdynanda Magellana - omawia różnice w postrzeganiu ludzkiego życia w średniowieczu i renesansie - rozpoznaje charakterystyczne cechy budowy renesansowych V. W Rzeczypospolitej szlacheckiej - zna datę hołdu pruskiego, prawa, które konfederacja warszawska gwarantowała szlachcie - wie, dlaczego Mikołaj Rej i Jan Kochanowski należą do najważniejszych twórców w historii literatury polskiej, na czym polegała uprzywilejowana pozycja szlachty w Rzeczypospolitej - omawia zasługi ostatnich Jagiellonów dla rozwoju kultury polskiej - wymienia prawa i obowiązki szlachty, narodowości żyjące na terytorium Rzeczypospolitej Obojga Narodów, skutki zwycięstwa Jana III Sobieskiego w bitwie pod Wiedniem - tłumaczy, jaką rolę pełnił Gdańsk w XVI-wiecznym handlu zbożem, czym była reformacja , na czym polegała zasada liberum veto - podaje najważniejsze przyczyny i skutki wojen polsko-szwedzkich i polsko-tureckich w XVII wieku - charakteryzuje poszczególne grupy polskiej szlachty - wskazuje na mapie porty rzeczne leżące na szlaku spławu wiślanego oraz rzeki, którymi spławiano towary, miejsca najważniejszych bitew stoczonych przez wojska polskie w XVII stuleciu - opowiada o rozwoju Gdańska w XVI i XVII wieku, o wyprawie wiedeńskiej Jana III Sobieskiego, używając wyrazów: <i>oblężenie, odsiecz, sultan, husaria</i> - porównuje wolną elekcję z wyborami prezydenckimi we współczesnej Polsce - analizuje zamieszczony w podręczniku tekst źródłowy na temat zwycięstwa Jana III Sobieskiego pod Wiedniem i formułuje wnioski na jego podstawie VI. Upadek Rzeczypospolitej - przedstawia postulaty konfederatów barskich - wymienia najważniejsze postanowienia Konstytucji 3 maja, najważniejsze wynalazki epoki oświecenia - omawia okoliczności, w jakich zawiązano konfederację targowicką, i wymienia jej następstwa, rolę chłopów w powstaniu kościuszkowskim - zna okoliczności ustanowienia Orderu Virtuti Militari przez Stanisława Augusta Poniatowskiego; datę III rozbioru Rzeczypospolitej - wyjaśnia, dlaczego rocznica uchwalenia Konstytucji 3 maja jest obecnie świętem narodowym - tłumaczy, czym była <i>Wielka encyklopedia francuska</i></p>
OCENA BARDZO DOBRA	OCENA CELUJĄCA	
IV. Europejczycy odkrywają świat	IV. Europejczycy odkrywają świat	

<ul style="list-style-type: none"> - zna datę wynalezienia ruchomej czcionki przez Jana Gutenberga - rozumie myśl Terencjusza: <i>Człowiekiem jestem i nic, co ludzkie, nie jest mi obce</i> - podaje przykłady najważniejszych dzieł renesansowych - opisuje wygląd XV-wiecznego okrętu - tłumaczy, jaki wpływ miały odkrycia geograficzne na wyobrażenia ludzi o świecie <p>V. W Rzeczypospolitej szlacheckiej</p> <ul style="list-style-type: none"> - podaje przykłady budowli renesansowych w Polsce - wyjaśnia, w jaki sposób obradował sejm walny, znaczenie terminów: <i>folwark, pańszczyzna, kmiecie</i>, znaczenie terminów: <i>elekcja, pole elekcyjne, koronacja</i>; na podstawie tekstu źródłowego, w jaki sposób można było zdobyć i utracić szlachectwo - zna datę zatwierdzenia uchwały nihil novi, uchwalenia unii polsko-litewskiej w Lublinie - wymienia elementy, z których składał się herb szlachecki, przywileje szlacheckie ograniczające wolność osobistą chłopów - wie, na czym polegała tolerancja religijna w XVI-wiecznej Rzeczypospolitej - charakteryzuje życie dworskie na Zamku Królewskim na Wawelu - opisuje wygląd dworu szlacheckiego, uzbrojenie husarza na podstawie ilustracji - porównuje szlachecki sejm walny ze współczesnym polskim parlamentem, postanowienia unii lubelskiej z ustaleniami unii w Krewie, wygląd świątyń poszczególnych grup wyznaniowych zamieszkujących obszar dawnej Rzeczypospolitej - wskazuje różnice między pacta conventa i Artykułami henrykowskimi - zaznacza na linii chronologicznej daty: 1655, 1660, 1683 - ocenia, jaką rolę odegrał Stefan Czarniecki podczas wojny ze Szwecją w latach 1655–1660 - omawia przyczyny i skutki wojen prowadzonych przez Rzeczpospolitą w XVII wieku - porównuje terytorium Rzeczypospolitej Obojga Narodów z obszarem współczesnej Polski <p>VI. Upadek Rzeczypospolitej</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozumie, dlaczego dzień 14 października jest obchodzony jako Dzień Edukacji Narodowej - umieszcza na linii chronologicznej daty: 1764, 1772, 1773: 1788, 1791, 1792, 1793, daty wybuchu powstania kościuszkowskiego oraz III rozbioru Polski - wyjaśnia, dlaczego Tadeusz Kościuszko wydał uniwersał połaniecki - porównuje sztukę barokową z klasycystyczną oraz wskazuje różnice między stylem renesansowym i barokowym w architekturze 	<ul style="list-style-type: none"> - zna teorie dotyczące tego, kto dotarł do Ameryki przed 1492 rokiem - sporządza notatkę na temat wybranego twórcy renesansowego na podstawie zgromadzonych informacji <p>V. W Rzeczypospolitej szlacheckiej</p> <ul style="list-style-type: none"> - wymienia nazwy współczesnych państw, które leżą na terytorium dawnej Rzeczypospolitej, prawa grup wyznaniowych we współczesnej Polsce - tłumaczy, jakie ślady potęgi dawnej Rzeczypospolitej można odnaleźć na terytorium współczesnej Litwy, Łotwy, Białorusi i Ukrainy - podaje przykłady dzieł sztuki nawiązujących do wydarzeń z XVI- i XVII-wiecznej historii Rzeczypospolitej - zna dzieje dzwonu Zygmunt - umieszcza na linii chronologicznej datę złożenia hołdu pruskiego, datę zawarcia unii lubelskiej, datę pierwszej wolnej elekcji w Rzeczypospolitej - określa, jaki wpływ na rozwój sztuki renesansowej w Polsce miała kultura włoska - porównuje funkcję Zamku Królewskiego na Wawelu za panowania Jagiellonów oraz współczesnego Pałacu Prezydenckiego w Warszawie - opisuje przebieg spławu wiślanego - charakteryzuje poszczególne grupy narodowościowe żyjące w państwie polsko-litewskim <p>VI. Upadek Rzeczypospolitej</p> <ul style="list-style-type: none"> - zna dzieła sztuki nawiązujące do wydarzeń z XVIII-wiecznej historii Rzeczypospolitej - opowiada o losach Tadeusza Kościuszki po powstaniu w 1794 roku - rozpoznaje takie elementy architektoniczne, jak: gzyms, tympanon, fasada - tłumaczy, co spowodowało ożywiony rozwój nauki w epoce oświecenia - ocenia dokonania króla Stanisława Augusta Poniatowskiego
---	---

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY ŚRÓDROCZNE W KLASIE IV

OCENA DOPUSZCZAJĄCA	OCENA DOSTATECZNA	OCENA DOBRA
<p>I. Ja i moje otoczenie</p> <ul style="list-style-type: none"> - wymienia osoby, które wchodzi w skład szkolnej społeczności; regiony Polski i odnajduje na mapie - zna swoje szkolne prawa i obowiązki, daty najważniejszych polskich świąt państwowych, polskie symbole narodowe i najważniejsze miejsca pamięci narodowej - rozumie, w czym przejawiają się uprzejmość i tolerancja - tłumaczy pochodzenie nazwy <i>Polska</i> 	<p>I. Ja i moje otoczenie</p> <ul style="list-style-type: none"> - wymienia ludzkie potrzeby; korzyści, jakie można osiągnąć przez uprzejmość i tolerancję - podaje przykłady praw i obowiązków poszczególnych członków rodziny; przykłady <i>działań samorządu uczniowskiego w swojej szkole</i>; nazwy mniejszości narodowych i etnicznych żyjących w Polsce - zna uprawnienia władz szkolnych i statut szkoły 	<p>I. Ja i moje otoczenie</p> <ul style="list-style-type: none"> - zna sposoby zaspokajania ludzkich potrzeb; sposoby zdobywania wiedzy o historii małej ojczyzny - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>rodzina dwupokoleniowa, rodzina Wielopokoleniowa; rada pedagogiczna, rada szkoły, rada samorządu uczniowskiego</i>; co świadczy o tym, że Polacy należą do jednego narodu; kim był Józef Wybicki; - omawia sposoby okazywania patriotyzmu w czasie wojny i

<p>- recytuje tekst „Mazurka Dąbrowskiego</p> <p>II. Z historią na ty</p> <p>- wie, czym są źródła historyczne, i podaje ich przykłady</p> <p>III. Czas i mapa w historii</p> <p>- rozumie znaczenie terminów: <i>chronologia, data, era, rok, wiek, tysiąclecie, epoka historyczna, okres przed naszą erą i naszej ery</i></p> <p>- wskazuje narodziny Jezusa z Nazaretu jako początek naszej ery</p> <p>- wyjaśnia znaczenie terminów: <i>mapa, plan, legenda mapy</i></p> <p>- odczytuje skróty: <i>p.n.e. i n.e.</i></p> <p>- umie narysować linię chronologiczną i zaznaczyć na niej daty</p> <p>- oblicza upływ czasu między poszczególnymi wydarzeniami</p> <p>- ustala wiek, w którym miało miejsce dane wydarzenie</p> <p>- zapisuje cyframi rzymskimi i arabskimi i na odwrot</p>	<p>- wie, czym jest samorząd uczniowski; , jaka jest symbolika barw polskiej flagi narodowej</p> <p>- tłumaczy znaczenie terminów: <i>ojczyzna, mała ojczyzna, naród, patriotyzm, patriotyzm lokalny, herb</i></p> <p>- rozumie znaczenie terminów: <i>Rzeczpospolita Polska, mniejszość narodowa, mniejszość etniczna, Polonia</i></p> <p>- omawia okoliczności powstania tekstu „Mazurka Dąbrowskiego”</p> <p>- potrafi określić sposoby zaspokajania różnych potrzeb człowieka</p> <p>- zbiera informacje o władzy lokalnej i jej zadaniach</p> <p>- opisuje wygląd herbów wybranych miejscowości; główne regiony Polski</p> <p>- przedstawia na wybranych przykładach mniejszości narodowe zamieszkujące współczesną Polskę</p> <p>- wskazuje główne skupiska Polonii na mapie świata</p> <p>II. Z historią na ty</p> <p>- zna sposoby badania wydarzeń z przeszłości przez historyków; podstawy myślenia przyczynowo-skutkowego dotyczącego wydarzeń historycznych</p> <p>- wyjaśnia znaczenie terminów: <i>zabytek, muzeum, archiwum, skansen, ród, archeolog, pamiątka rodzinna, genealogia, drzewo genealogiczne</i></p> <p>- odróżnia postacie historyczne od bohaterów baśniowych i legendarnych</p> <p>- kwalifikuje różne źródła historyczne zgodnie z podziałem na źródła materialne (pisane, niepisane) i niematerialne</p> <p>- przedstawia pamiątki rodzinne i określa ich znaczenie</p> <p>- odczytuje informacje o przodkach na podstawie poszczególnych pamiątek rodzinnych</p> <p>III. Czas i mapa w historii</p> <p>- wie, jakie jest pochodzenie słowa <i>kronikarz</i></p> <p>- tłumaczy zasadę tworzenia osi czasu i sposób umieszczania na niej dat</p> <p>- posługuje się cyframi rzymskimi i arabskimi w celu oznaczania jednostek czasu</p> <p>- wymienia epoki historyczne oraz podaje ich daty graniczne; elementy, z jakich składa się mapa historyczna</p> <p>- porządkuje daty na linii chronologicznej</p> <p>- określa datę danego wydarzenia, używając określeń <i>I połowa</i> lub <i>II połowa danego wieku</i></p>	<p>w okresie pokoju; zalety i wady rodziny współczesnej oraz rodziny wielopokoleniowej;</p> <p>- wskazuje największe atuty swojej małej ojczyzny</p> <p>- podaje przykłady dzieł sztuki i architektury, które należą do polskiego dziedzictwa narodowego</p> <p>- wylicza prawa przysługujące mniejszościom narodowym i etnicznym w Polsce</p> <p>- ocenia, które prawa i obowiązki uczniów są najważniejsze</p> <p>II. Z historią na ty</p> <p>- wymienia przykłady postaci historycznych oraz bohaterów baśniowych i legendarnych</p> <p>- dokonuje podziału źródeł historycznych na materialne i niematerialne oraz wyróżnia wśród źródeł materialnych pisane i niepisane</p> <p>- określa, czym zajmuje się archeologia</p> <p>- wskazuje podobieństwa i różnice między muzeum a skansenem</p> <p>- rozpoznaje znak <i>Zabytek chroniony prawem</i> i wie, co on oznacza</p> <p>III. Czas i mapa w historii</p> <p>- wie, czym zajmuje się kartografia</p> <p>- odróżnia mapę od planu</p>
OCENA BARDZO DOBRA	OCENA CELUJĄCA	

<p>I. Ja i moje otoczenie</p> <ul style="list-style-type: none"> - tłumaczy, czym jest rodzina niepełna i w jaki sposób ona powstaje - wymienia wydarzenia, na pamiątkę których ustanowiono święta państwowo - rozumie, dlaczego powinno się okazywać szacunek symbolom narodowym - omawia różnice między szkołą dawną a współczesną - analizuje, w jaki sposób mniejszości narodowe i etniczne mogą zachować swoją odrębność - opisuje kulturę i tradycje wybranej mniejszości narodowej bądź etnicznej żyjącej w Polsce <p>II. Z historią na ty</p> <ul style="list-style-type: none"> - dociera do rodzinnych źródeł, które pozwalają mu sporządzić drzewo genealogiczne - przygotowuje drzewo genealogiczne najbliższej rodziny <p>III. Czas i mapa w historii</p> <p>wskazuje wydarzenia, które oznaczają k i koniec poszczególnych epok historycznych</p> <ul style="list-style-type: none"> - podaje przykład zastosowania GPS - krótko charakteryzuje poszczególne epoki historyczne - przedstawia ewolucję znaczenia terminu <i>mapa</i> 	<p>I. Ja i moje otoczenie</p> <ul style="list-style-type: none"> - wymienia mniejszości narodowe, które żyły w przedwojennej Polsce - analizuje tekst hymnu Polski i wyjaśnia znaczenie wybranych zwrotów - porównuje strukturę państwową II Rzeczypospolitej i współczesnej Polski - omawia na przykładach pochodzenie nazwisk i przydomków <p>II. Z historią na ty</p> <ul style="list-style-type: none"> - wskazuje przebieg, przyczyny i skutki wybranych wydarzeń historycznych - wyjaśnia, kim był prawdziwy święty Mikołaj - przedstawia postać Henryka Schliemanna <p>III. Czas i mapa w historii</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia różnice w określaniu dat za pomocą kalendarza juliańskiego i gregoriańskiego - omawia pochodzenie polskich nazw miesięcy
---	--

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY KOŃCOWOROCZNE W KLASIE IV

OCENA DOPUSZCZAJĄCA	OCENA DOSTATECZNA	OCENA DOBRA
<p>V. Z najdawniejszych dziejów</p> <ul style="list-style-type: none"> - przedstawia podział ludności starożytnego Egiptu na warstwy społeczne - rozumie znaczenie terminów: <i>pismo obrazkowe, klinowe i alfabetyczne</i> - wskazuje, jakie znaczenie dla rozwoju cywilizacji miał wynalazek pisma - rozpoznaje pismo obrazkowe, klinowe i alfabetyczne <p>V. W starożytnej Grecji</p> <ul style="list-style-type: none"> - zna warunki geograficzne Grecji - podaje cechy charakterystyczne demokracji ateńskiej; rok pierwszych igrzysk olimpijskich; - wie, czym jest teatr, i wskazuje Grecję jako miejsce narodzin tej dziedziny sztuki - tłumaczy znaczenie terminów: <i>filozofia, bogowie olimpijscy, mit, politeizm, heros, igrzyska olimpijskie, olimpiada</i> - wymienia dyscypliny wchodzące w skład pięcioboju olimpijskiego 	<p>IV. Z najdawniejszych dziejów</p> <ul style="list-style-type: none"> - wymienia materiały pisarskie, których używano od starożytności do współczesności - umieszcza na linii chronologicznej przybliżone daty wynalezienia pisma i powstania pierwszego pisma alfabetycznego <p>V. W starożytnej Grecji</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>Hellada, Hellenowie, wielka kolonizacja, kolonia, Akropol, agora, polis</i> - wie, kim był Perykles - tłumaczy znaczenie terminu <i>demokracja</i> - zna genezę starożytnego teatru; postacie Heraklesa i Odyseusza jako bohaterów mitów greckich - wymienia rodzaje sztuk granych w greckim teatrze (tragedia, komedia); imiona najważniejszych bogów greckich (Zeus, Hera, Posejdon, Afrodyta, Atena, Hades, Hefajstos, Ares, Apollo, Hermes); najważniejszych filozofów greckich (Sokrates, Platon, Arystoteles) 	<p>IV. Z najdawniejszych dziejów</p> <ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje koczowniczy i osiadły tryb życia - opisuje materiały pisarskie od starożytności do czasów współczesnych <p>V. W starożytnej Grecji</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, czym były Wielkie Dionizje; , co oznaczają wyrażenia: <i>koń trojański, pięta Achillesa i stajnia Augiasza</i> - omawia różnice między tragedią i komedią - wie, jakimi dziedzinami życia opiekowali się poszczególni bogowie greccy oraz jakie były ich atrybuty; kim był Homer; wymienia dzieła Homer; czym jest gimnazjon; , jak termin <i>olimpiada</i> rozumiano w starożytności, i objaśnia, co oznacza on współcześnie; - opisuje przebieg starożytnych igrzysk olimpijskich - tłumaczy na podstawie tekstu źródłowego, jaką rolę w Atenach odgrywał sąd skorupkowy <p>VI. W starożytnym Rzymie</p> <ul style="list-style-type: none"> - zna legendarne początki Rzymu

<ul style="list-style-type: none"> - odnajduje na mapie starożytne Grecję i Ateny - opisuje wygląd teatru greckiego i występujących w nim aktorów VI. W starożytnym Rzymie - wie, co to jest <i>Forum Romanum, Panteon, Koloseum, akwedukt, droga, łuk triumfalny, terma</i> - objaśnia znaczenia terminów: <i>mesjasz, apostoł, Ewangelia, Biblia, Stary i Nowy Testament, poganin</i> - wskazuje Palestynę jako miejsce narodzin chrześcijaństwa; Rzym, Kartaginę, Półwysep Apeniński (Italię), Palestynę i obszary objęte chrześcijaństwem u schyłku starożytności - rozumie, na czym polega różnica między wiarą w jednego boga a wiarą w wielu bogów 	<ul style="list-style-type: none"> - umieszcza na linii chronologicznej daty: wojny trojańskiej, ukształtowania się greckich polis, rządów Peryklesa w Atenach, narodzin teatru greckiego, pierwszych igrzysk olimpijskich - opisuje na przykładzie starożytnych Aten wygląd greckiej polis VI. W starożytnym Rzymie - podaje rok założenia Rzymu opisanego w legendzie; najważniejsze zasady nauki Jezusa z Nazaretu - wyjaśnia, w jakim celu starożytni Rzymianie budowali drogi i wodociągi - rozumie znaczenie terminów: <i>prawo rzymskie, prawo XII tablic, kodeks, Kodeks Justyniana</i> - przedstawia prawo rzymskie jako podstawę współczesnego prawa - zna przyczyny prześladowań chrześcijan w państwie rzymskim - wymienia symbole pierwszych chrześcijan – chrystogram i rybę; zasługi Rzymian w dziedzinie architektury i budownictwa, używając terminów: <i>Forum Romanum, Panteon, Koloseum, akwedukty, drogi, łuki triumfalne, termy</i> - wie, kim był Konstantyn Wielki - opisuje okoliczności zmiany sytuacji chrześcijan w państwie rzymskim w okresie panowania Konstantyna Wielkiego - umieszcza na linii chronologicznej daty założenia Rzymu, zabójstwa Juliusza Cezara, ukrzyżowania Jezusa z Nazaretu, wydania edyktu mediolańskiego i upadku cesarstwa zachodniorzymskiego, a także określa, w którym wieku odbyły się poszczególne wydarzenia - omawia różnice między republiką a cesarstwem 	<ul style="list-style-type: none"> - wie, że państwo rzymskie najpierw było królestwem, następnie republiką, a na końcu – cesarstwem; dlaczego starożytni Rzymianie budowali łuki triumfalne i termy; - wymienia grupy tworzące społeczeństwo starożytnego Rzymu; osiągnięcia starożytnych Rzymian, z których korzystamy współcześnie - nazywa poszczególne elementy stroju i uzbrojenia rzymskiego legionisty - wskazuje cechy rzymskiego budownictwa - rozpoznaje na ilustracjach budowle wznoszone przez starożytnych Rzymian: akwedukty, łuki triumfalne, amfiteatry
OCENA BARDZO DOBRA		OCENA CELUJĄCA
<p>IV. Z najdawniejszych dziejów</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>pięściak, ziemianka, dymarka, epoka kamienia, epoka brązu, epoka żelaza, cywilizacja, miasto-państwo, mumia, sarkofag, piramida, faraon, kanał nawadniający, Sumerowie, Babilon, Mezopotamia, Bliski Wschód</i>; dlaczego ludzie tworzyli malowidła naskalne - wskazuje Fenicjan jako twórców pisma alfabetycznego - tłumaczy, czym są piktogramy i w jakim celu stosuje się je współcześnie - odnajduje na mapie starożytne Egipt i Mezopotamię, rzeki Eufkrat, Tygrys i Nil oraz miasto Babilon V. W starożytnej Grecji - wymienia przyczyny i skutki wielkiej kolonizacji; najważniejsze osiągnięcia Peryklesa 	<p>IV. Z najdawniejszych dziejów</p> <ul style="list-style-type: none"> - wie, jak zmieniał się wygląd człowieka; dlaczego pierwsze cywilizacje powstały nad wielkimi rzekami - rozumie, jakie znaczenie dla praludzi miała umiejętność rozpalania ognia - tłumaczy, jakie znaczenie dla rozwoju społeczności ludzkich miało posługiwanie się mową - przedstawia dokonania, które umożliwiły człowiekowi przejście do osiadłego trybu życia - zna dawne i współczesne sposoby wytopu żelaza - podaje najważniejsze osiągnięcia pierwszych cywilizacji: system nawadniający, koło, koło garncarskie, szkło, cegłę, kalendarz; najważniejsze fakty z życia faraona Ramzesa II 	

<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia, w jaki sposób działał sąd skorupkowy; poglądy Sokratesa, Platona i Arystotelesa - podaje imiona najważniejszych tragedio- i komediopisarzy greckich (Sofokles, Arystofanes, Eurypides; przykłady prac Heraklesa - opisuje, jaki był przebieg konkursów teatralnych w starożytnej Grecji - opowiada co najmniej jeden mit grecki - porównuje teatr współczesny ze starożytnym teatrem greckim; starożytne igrzyska olimpijskie ze współczesnymi olimpiadami - wyjaśnia, co oznaczają powiedzenia: <i>wrócić z tarczą</i> i <i>wrócić na tarczy</i> <p>VI. W starożytnym Rzymie</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>Imperium Rzymskie, legionista, języki romańskie, bazylika, gladiator, prowincja, barbarzyńca, zgromadzenie ludowe, senat</i> - tłumaczy, czym jest „Wilczyca kapitołińska” - omawia drogę państwa rzymskiego do potęgi oraz określa zasięg terytorialny Imperium Rzymskiego; genezę chrześcijańskich symboli - wie, że w czasach późniejszych doszło do podziałów chrześcijaństwa - wymienia różne odłamy chrześcijaństwa - charakteryzuje różne typy ustroju państwa rzymskiego: królestwo, republikę, cesarstwo - opisuje grupy tworzące społeczeństwo rzymskie - porównuje rozrywki starożytnych Greków i Rzymian 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia najważniejsze zabytki starożytnych Mezopotamii i Egiptu - opowiada, w jakim celu wznoszono piramidy i w jaki sposób one powstawały - umieszcza na linii chronologicznej przybliżoną datę pojawienia się człowieka rozumnego oraz daty powstania pierwszych państw sumeryjskich - wskazuje na mapie tereny, na których pojawili się przodkowie człowieka, i zaznacza kierunki ich wędrówki - omawia sposób działania kanałów nawadniających - charakteryzuje warstwy społeczne starożytnego Egiptu <p>V. W starożytnej Grecji</p> <ul style="list-style-type: none"> - wymienia zalety i wady wychowania spartańskiego - wskazuje na mapie główne kierunki wielkiej kolonizacji - omawia podobieństwa i różnice między demokracją ateńską a współczesną demokracją przedstawicielską - porównuje demokrację ateńską ze sposobem sprawowania władzy w starożytnym Egipcie - tłumaczy, kim byli Spartanie <p>VI. W starożytnym Rzymie</p> <ul style="list-style-type: none"> - tłumaczy, czym był szlak bursztynowy - określa znaczenie szlaku bursztynowego dla starożytnych Rzymian - omawia przyczyny i skutki funkcjonowania szlaku bursztynowego - ocenia dokonania Juliusza Cezara
--	--

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY ŚRÓDROCZNE W KLASIE VI

OCENA DOPUSZCZAJĄCA	OCENA DOSTATECZNA	OCENA DOBRA
<p>I. Walka o odzyskanie niepodległości</p> <ul style="list-style-type: none"> - podaje datę wybuchu powstania listopadowego, powstania styczniowego i określa czas trwania - przedstawia cele, jakie przyświecały powstańcom listopadowym i styczniowym - zaznacza na osi czasu daty: 1795, 1797, 1807, okresy trwania powstań: listopadowego i styczniowego <p>II. Pod zaborami</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>rusyfikacja, germanizacja</i> - omawia zasługi Bolesława Prusa, Henryka Sienkiewicza, Stanisława Wyspiańskiego, Jana Matejki, Stanisława Moniuszki oraz Heleny Modrzejewskiej dla rozwoju polskiej kultury <p>III. Odrodzenie państwa polskiego</p> <ul style="list-style-type: none"> - podaje daty wybuchu I wojny światowej i jej zakończenia i zaznacza na osi czasu daty: 1914, 1918, 11 listopada 1918 roku - omawia zasługi postaci, które przyczyniły się do odzyskania 	<p>I. Walka o odzyskanie niepodległości</p> <ul style="list-style-type: none"> - wymienia wydarzenia z historii Polski, do których nawiązuje tekst „Mazurka Dąbrowskiego - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>rewolucja, emigracja, represje, konfiskata</i> - podaje imiona i nazwiska wybitnych Polaków, którzy wyemigrowali po klęsce powstania listopadowego oraz w czasach późniejszych - wie, czym była Wielka Emigracja - tłumaczy, na czym polegała walka partyzancka - podaje przykłady represji zastosowanych wobec Polaków po klęsce powstań narodowych - wskazuje na mapie miejsca ważniejszych bitew stoczonych w trakcie powstania listopadowego i styczniowego - wymienia przyczyny i skutki powstania listopadowego - omawia na podstawie zebranych informacji zasługi Fryderyka Chopina, Adama Mickiewicza i Heleny Modrzejewskiej dla kultury polskiej 	<p>I. Walka o odzyskanie niepodległości</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozumie, w jakim celu powstały Legiony Polskie - tłumaczy, kim był Józef Wybicki - zna najważniejsze wydarzenia z okresu wojny polsko-rosyjskiej w 1831 roku - wymienia wybitnych Polaków żyjących współcześnie na emigracji - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>manifestacja, branka, katorga</i> - wymienia przyczyny manifestacji patriotycznych Polaków w 1861 roku - wie, kim był Romuald Traugutt - określa, dlaczego powstanie listopadowe zakończyło się klęską - opowiada o represjach stosowanych wobec Polaków przez władze carskie po upadku powstań narodowych - charakteryzuje sposób walki w czasie powstania styczniowego <p>II. Pod zaborami</p>

<p>przez Polskę niepodległości: Józefa Piłsudskiego, Romana Dmowskiego i Ignacego Jana Paderewskiego</p> <ul style="list-style-type: none"> - wskazuje, które wydarzenie z historii Polski upamiętnia się podczas Narodowego Święta Niepodległości - zna oficjalną nazwę państwa polskiego w latach 1918–1939 - wskazuje na mapie granice II Rzeczypospolitej oraz wymienia jej sąsiadów <p>IV. Świat między wojnami</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozwija skrót <i>ZSRR</i> - omawia metody sprawowania władzy, które stosował Józef Stalin - wie, kim był Adolf Hitler i jakie były jego poglądy - zaznacza na osi czasu datę podpisania traktatu wersalskiego, daty: 1922, 1932; datę 23 sierpnia 1939 roku 	<p>II. Pod zaborami</p> <ul style="list-style-type: none"> - zna przyczyny wybuchu strajku polskich dzieci we Wrześni - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>rewolucja przemysłowa, fabryka, manufaktura, maszyna parowa, kolej żelazna, statek parowy, silnik elektryczny, telegraf</i> - wymienia dokonania Marii Skłodowskiej-Curie - zaznacza na osi czasu datę strajku polskich dzieci we Wrześni - opowiada na podstawie tekstu źródłowego o prześladowaniach polskich uczniów w zaborze rosyjskim - rozróżnia rzemieślnicze i fabryczne formy produkcji przemysłowej - pokazuje na mapie najbardziej uprzemysłowione miasta na ziemiach polskich - wskazuje na mapie świata państwa, do których Polacy najczęściej emigrowali z przyczyn ekonomicznych <p>III. Odrodzenie państwa polskiego</p> <ul style="list-style-type: none"> - podaje datę Bitwy Warszawskiej - wie, kogo nazywa się Orłętami Lwowskimi - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>parlament, partia, opozycja</i> - porównuje koncepcje Józefa Piłsudskiego i Romana Dmowskiego dotyczące odzyskania niepodległości przez Polskę - zaznacza na osi czasu okresy trwania powstania wielkopolskiego i III powstania śląskiego oraz datę Bitwy Warszawskiej, daty: uchwalenia konstytucji marcowej, wyboru Gabriela Narutowicza na prezydenta oraz zamachu majowego - prezentuje postać Józefa Piłsudskiego <p>IV. Świat między wojnami</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>totalitaryzm, propaganda, lagier</i> - wymienia żądania wysuwane przez Hitlera wobec Polski pod koniec 1938 roku - podaje datę zawarcia paktu Ribbentrop-Mołotow i tłumaczy, czego dotyczył ten dokument - omawia na podstawie tekstu źródłowego, w jaki sposób prześladowano Żydów w nazistowskich Niemczech 	<ul style="list-style-type: none"> - tłumaczy, czym były rugi pruskie - wie, jaką rolę odegrał Michał Drzymała w walce z germanizacją - opisuje warunki pracy w XIX-wiecznej fabryce - podaje przyczyny emigracji zarobkowej Polaków w XIX wieku - wie, w jaki sposób XIX-wieczni robotnicy walczyli o swoje prawa - omawia zasługi Ignacego Łukasiewicza dla rozwoju polskiego przemysłu naftowego - omawia na podstawie zebranych informacji rozwój polskiej kultury pod zaborami - wyjaśnia, na czym polega symboliczne znaczenie postawy Michała Drzymały oraz strajku dzieci we Wrześni - wymienia przyczyny i skutki zastosowania maszyny parowej w przemyśle i transporcie - omawia proces uprzemysłowienia w XIX wieku - rozróżnia emigrację polityczną i zarobkową - charakteryzuje życie w mieście pod koniec XIX stulecia <p>III. Odrodzenie państwa polskiego</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>państwa centralne, ententa, traktat wersalski, front, plebiscyt, Wolne Miasto Gdańsk</i> - wie, kim byli bolszewicy - wymienia czynniki, które zadecydowały o odzyskaniu niepodległości przez Polskę - wymienia postanowienia traktatu wersalskiego dotyczące sprawy polskiej - omawia proces kształtowania się granic II Rzeczypospolitej oraz wymienia wydarzenia, które zadecydowały o zasięgu terytorialnym Polski - tłumaczy, na czym polegał ustrój utrwalony w Polsce przez konstytucję z 1921 roku - wskazuje na wielonarodowy charakter społeczeństwa II Rzeczypospolitej - wymienia mniejszości narodowe i religijne, które zamieszkiwały II Rzeczpospolitą - omawia trudności, z którymi zmagala się odrodzona Rzeczpospolita - odnajduje na mapie państwa centralne oraz kraje należące do ententy - opisuje na podstawie tekstu źródłowego nastroje Polaków w pierwszych dniach wolności - omawia, jak kształtowały się granice Polski w latach 1918–
---	--	--

		<p>1922, oraz wskazuje na mapie najważniejsze zmiany terytorialne</p> <ul style="list-style-type: none"> - ocenia znaczenie zwycięstwa w wojnie polsko-bolszewickiej dla odrodzonej Rzeczypospolitej - określa na podstawie mapy, jakie obszary II Rzeczypospolitej zamieszkiwali przedstawiciele poszczególnych mniejszości narodowych i religijnych - opowiada o problemach i sukcesach gospodarczych II Rzeczypospolitej <p>IV. Świat między wojnami</p> <ul style="list-style-type: none"> - wymienia najważniejsze zmiany terytorialne, jakie dokonały się w Europie po I wojnie światowej - tłumaczy znaczenie terminów: <i>nazizm, rasizm, obóz koncentracyjny, Hitlerjugend, ograniczenie praw obywatelskich, III Rzesza</i> - wyjaśnia, w jaki sposób Adolf Hitler umacniał swoją władzę - wie, dlaczego we współczesnym świecie walczy się z rasizmem - wyjaśnia, w jaki sposób Hitler łamał postanowienia traktatu wersalskiego - rozumie, jakie zagrożenie dla Rzeczypospolitej wynikało z zawarcia przez Niemcy i ZSRR paktu Ribbentrop-Mołotow - wskazuje na mapie miejsce podpisania traktatu wersalskiego oraz państwa, które powstały w Europie po I wojnie światowej - ocenia sposób sprawowania władzy przez Józefa Stalina - opisuje na podstawie tekstu źródłowego warunki panujące w łagrach - wskazuje na mapie państwa, które w okresie międzywojennym padły ofiarą zaborczej polityki nazistowskich Niemiec - tłumaczy na podstawie tekstu źródłowego, jakie było stanowisko Polski wobec żądań, które wysunął Hitler w 1939 roku
OCENA BARDZO DOBRA		OCENA CELUJĄCA
<p>I. Walka o odzyskanie niepodległości</p> <ul style="list-style-type: none"> - wie, czym była rewolucja francuska - prezentuje postać Napoleona Bonapartego - podaje datę powstania Księstwa Warszawskiego - wie, jak zmieniały się granice Księstwa Warszawskiego 	<p>I. Walka o odzyskanie niepodległości</p> <ul style="list-style-type: none"> - opowiada o zasługach księcia Józefa Poniatowskiego - omawia teorie na temat przyczyny śmierci Napoleona Bonapartego - tłumaczy, dlaczego Dzień Podchorążego przypada 29 listopada - wymienia elementy narodowe w umundurowaniu polskich legionistów 	

<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, dlaczego Księstwo Warszawskie przestało istnieć - wie, że podczas powstania listopadowego sejm podjął uchwałę o barwach narodowych - tłumaczy, jakie decyzje dotyczące ziem polskich podjęto na kongresie wiedeńskim - wymienia miejsca najważniejszych bitew stoczonych podczas powstania listopadowego - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>romantyzm, emisariusz</i> - wie, co wydarzyło się w Europie w 1848 roku - tłumaczy na podstawie tekstu źródłowego, na czym polegała rola gen. Jana Henryka Dąbrowskiego w tworzeniu Legionów Polskich - interpretuje tekst „Mazurka Dąbrowskiego - ocenia, jakie znaczenie dla dążeń niepodległościowych Polaków miała klęska Napoleona w wojnie z państwami zaborczymi - wyjaśnia sens tekstu pieśni „Boże, coś Polskę” - opowiada o funkcjonowaniu państwa podziemnego w okresie powstania styczniowego - wskazuje na mapie obszary, na których podczas powstania styczniowego toczyły się walki partyzanckie <p>II. Pod zaborami</p> <ul style="list-style-type: none"> - wymienia sposoby walki Polaków z germanizacją i rusyfikacją - zna zasługi Hipolita Cegielskiego dla rozwoju gospodarczego ziem polskich w XIX wieku - podaje daty: otwarcia pierwszej linii kolejowej, skonstruowania telefonu przez Aleksandra Grahama Bella, wynalezienia żarówki przez Tomasza Edisona - wymienia odkrycia dokonane przez Ludwika Pasteura i Wilhelma Roentgena - porównuje współczesne szkoły z tymi działającymi pod zaborami - porównuje sposoby podróżowania w XIX i XXI wieku - ocenia, które spośród XIX-wiecznych wynalazków wywarły największy wpływ na życie mieszkańców miast <p>III. Odrodzenie państwa polskiego</p> <ul style="list-style-type: none"> - wymienia społeczne i gospodarcze skutki I wojny światowej - wyjaśnia, jakie były zasługi Eugeniusza Kwiatkowskiego dla rozwoju polskiej gospodarki - tłumaczy, jakie znaczenie dla II Rzeczypospolitej miała budowa portu w Gdyni oraz utworzenie Centralnego Okręgu Przemysłowego - wymienia najważniejsze kulturalne i sportowe osiągnięcia II Rzeczypospolitej - wskazuje na mapie Europy obszary, na których toczyły działania wojenne podczas I wojny światowej - rozpoznaje nowe rodzaje broni, które zastosowano w trakcie wojny 1914–1918 - wymienia przyczyny i skutki zamachu majowego - wskazuje na mapie najważniejsze ośrodki przemysłowe w międzywojennej Polsce <p>IV. Świat między wojnami</p> <ul style="list-style-type: none"> - omawia metody kształtowania „nowego człowieka”, które wykorzystywano w Związku Radzieckim i w nazistowskich Niemczech - tłumaczy, kim był Józef Beck - przedstawia Koreę Północną jako przykład współczesnego państwa totalitarnego - umieszcza na osi czasu daty przyłączenia Austrii do III Rzeszy oraz rozbioru Czechosłowacji - ocenia stanowisko polskich władz wobec żądań hitlerowskich Niemiec 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenia, czy decyzja o zorganizowaniu powstania listopadowego była słuszna - rozpoznaje najważniejsze cechy utworów romantycznych - porównuje powstanie listopadowe ze styczniowym <p>II. Pod zaborami</p> <ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje sytuację Polaków w poszczególnych zaborach - przedstawia znaczenie Łodzi we współczesnej Polsce - opowiada o życiu i osiągnięciach Marii Skłodowskiej-Curie <p>III. Odrodzenie państwa polskiego</p> <ul style="list-style-type: none"> - tłumaczy, w jakim celu powołano Ligę Narodów - opowiada o działalności szpiegów na terytorium Wolnego Miasta Gdańska - określa przyczyny i skutki wydarzeń w Rosji w 1917 roku - porównuje sytuację we współczesnej Europie z sytuacją, która panowała na kontynencie europejskim na początku XX wieku - charakteryzuje warstwy społeczne II Rzeczypospolitej - omawia na podstawie zebranych informacji sytuację gospodarczą swojego regionu w okresie międzywojennym <p>IV. Świat między wojnami</p> <ul style="list-style-type: none"> - prezentuje dokonania Charlesa Lindbergha, Aleksandra Fleminga oraz Alberta Einsteina - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>penicylina, jazz, film animowany</i> - tłumaczy, jak rozwój nauki i techniki wpłynął na codzienne życie ludzi w okresie międzywojennym - wyjaśnia, dlaczego współcześnie funkcjonują organizacje międzynarodowe strzegące pokoju - ocenia znaczenie odkrycia dokonanego przez Aleksandra Fleminga dla rozwoju medycyny - tworzy historyjkę obrazkową przedstawiającą jeden dzień z życia człowieka w epoce międzywojennej - porównuje sposób sprawowania władzy w państwie totalitarnym z rządami w kraju demokratycznym <p>wyjaśnia, dlaczego pakt Ribbentrop-Mołotow jest nazywany IV rozbiorem Polski</p> <p>opowiada o życiu i dokonaniach Aleksandra Fleminga</p>
---	--

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY KOŃCOWOROCZNE W KLASIE VI

OCENA DOPUSZCZAJĄCA	OCENA DOSTATECZNA	OCENA Dобра
<p>V. II wojna światowa</p> <ul style="list-style-type: none"> - podaje daty wybuchu II wojny światowej oraz ataku ZSRR na Polskę - podaje dokładną datę zakończenia II wojny światowej w Europie - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>Polskie Państwo Podziemne, Armia Krajowa, powstanie warszawskie, sabotaż, mały sabotaż</i> - rozwija skrót AK - umieszcza na osi czasu daty: 1 września 1939 roku, 17 września 1939 roku, datę wybuchu powstania warszawskiego - wskazuje na mapie państwa, które dokonały agresji na Polskę we wrześniu 1939 roku <p>VI. Polska Rzeczpospolita Ludowa</p> <ul style="list-style-type: none"> - wie, co oznacza skrót PRL - wskazuje wady i zalety życia w Polsce czasów komunistycznych - rozumie termin <i>opozycja demokratyczna</i> - podaje datę wyboru Karola Wojtyły na papieża - wskazuje na mapie granice Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej i wymienia jej sąsiadów <p>VII. Współczesna Polska</p> <ul style="list-style-type: none"> - określa, od kiedy państwo polskie jest nazywane III Rzeczpospolitą - podaje oficjalną nazwę państwa polskiego - podaje przykłady grup społecznych - wyjaśnia znaczenie terminu <i>Unia Europejska</i> - zaznacza na osi czasu daty: 4 czerwca 1989 roku, 1990 rok, 2 kwietnia 1997 roku, datę wstąpienia Polski do Unii Europejskiej, 	<p>V. II wojna światowa</p> <ul style="list-style-type: none"> - wymienia ważne wydarzenia, które rozegrały się podczas kampanii wrześniowej: obronę półwyspu Westerplatte, obronę Poczty Polskiej w Gdańsku, bitwę nad Bzurą - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>kampania wrześniowa, wojna totalna, internowanie, Korpus Ochrony Pogranicza</i> - podaje miejsca i daty najważniejszych bitew II wojny światowej, w których brały udział polskie formacje wojskowe - opisuje sytuację Polaków na terenach okupowanych przez III Rzeszę i ZSRR z użyciem terminów: <i>okupacja, łapanka, getto, robotnicy przymusowi</i> - tłumaczy, czym była zbrodnia wołyńska - podaje datę wybuchu powstania warszawskiego - wyjaśnia, co wydarzyło się w Katyniu - opisuje warunki panujące w gettach w czasie II wojny światowej - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>Holokaust, obóz zagłady, Auschwitz-Birkenau</i> - zaznacza na mapie linię podziału ziem polskich między Niemcy a ZSRR - wymienia przyczyny i skutki klęski Polski w kampanii wrześniowej w 1939 roku - tłumaczy, w jaki sposób społeczeństwo polskie walczyło z okupantami - przedstawia przyczyny i skutki wybuchu powstania warszawskiego - wskazuje na mapie największe getta, hitlerowskie obozy koncentracyjne oraz miejsca na Wschodzie, w których zamordowano polskich oficerów - opowiada na podstawie tekstu źródłowego, w jaki sposób ratowano żydowskie dzieci żyjące w gettach 	<p>V. II wojna światowa</p> <ul style="list-style-type: none"> - wie, kim byli: Władysław Raczkiewicz, gen. Władysław Sikorski, gen. Franciszek Kleeberg, mjr Henryk Dobrzański „Hubal”, Stefan Starzyński - podaje daty ataku III Rzeszy na ZSRR oraz agresji Japonii na Stany Zjednoczone - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>inwazja, państwa osi, alianci, koalicja antyhitlerowska, Pearl Harbor</i> - wyjaśnia, kim byli: gen. Stanisław Sosabowski, gen. Władysław Anders, gen. Stanisław Maczek, gen. Zygmunt Berling - podaje datę wybuchu powstania w getcie warszawskim - wie, kim był Janusz Korczak - wyjaśnia, na czym polegała działalność „Żegoty” - omawia zasługi Ireny Sendlerowej - opowiada o przebiegu kampanii wrześniowej - wskazuje na mapie państwa, które padły ofiarą niemieckiej agresji po 1939 roku, oraz kraje będące sojusznikami III Rzeszy - wskazuje na mapie państwa zajęte przez Armię Czerwoną w latach 1944–1945 - omawia udział Polaków w walkach na frontach II wojny światowej - charakteryzuje metody walki, które stosowali Polacy w trakcie powstania warszawskiego - wyjaśnia, w jaki sposób Polacy pomagali Żydom w czasie okupacji <p>VI. Polska Rzeczpospolita Ludowa</p> <ul style="list-style-type: none"> - tłumaczy, jakie były skutki przesiedleń ludności w Polsce po zakończeniu II wojny światowej - podaje datę uchwalenia konstytucji PRL

<p>- odnajduje na mapie państwa sąsiadujące z Polską oraz województwo, w którym mieszka</p> <p>- rozpoznaje symbole Unii Europejskiej: flagę i hymn („Ode do radości”)</p> <p>VIII. Problemy ludzkości</p> <p>- wymienia nowoczesne środki transportu</p> <p>- wymienia korzyści i zagrożenia wynikające z korzystania z mediów elektronicznych</p> <p>- omawia podstawowe problemy krajów Trzeciego Świata</p> <p>- zaznacza na osi czasu daty związane z podbojem kosmosu: lata 1961 i 1969, datę ataku terrorystycznego na USA z 11 września 2001 roku</p>	<p>VI. Polska Rzeczpospolita Ludowa</p> <p>- przedstawia okoliczności objęcia władzy w Polsce przez komunistów</p> <p>- rozwija skróty: <i>PZPR, UB, MO</i></p> <p>- wyjaśnia, dlaczego rządy panujące w PRL określa się jako dyktaturę partii komunistycznej</p> <p>- wymienia charakterystyczne cechy gospodarki PRL</p> <p>- wyjaśnia znaczenie terminu <i>cenzura</i></p> <p>podaje daty najważniejszych protestów Polaków przeciw władzy komunistycznej w latach 1956, 1970, 1976 i 1980</p> <p>- prezentuje zasługi Lecha Wałęsy i księdza Jerzego Popiełuszki dla odzyskania przez Polskę suwerenności</p> <p>- podaje datę podpisania porozumień sierpniowych w Gdańsku</p> <p>- wyjaśnia znaczenie terminów: <i>strajk, stan wojenny</i></p> <p>- porównuje granice II Rzeczypospolitej z granicami PRL</p> <p>- omawia przyczyny i skutki powstania NSZZ „Solidarność”</p> <p>VII. Współczesna Polska</p> <p>- wymienia najważniejsze postanowienia Okrągłego Stołu</p> <p>- omawia rolę, jaką odegrał Tadeusz Mazowiecki w okresie przemian w 1989 roku</p> <p>- wyjaśnia, co oznacza termin <i>wolne wybory</i></p> <p>- określa w przybliżeniu powierzchnię Polski oraz omawia podział administracyjny kraju</p> <p>- zna datę uchwalenia Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej</p> <p>- tłumaczy, w jakich dziedzinach życia przejawia się demokratyczny charakter państwa polskiego</p> <p>- wymienia najważniejsze organy władzy państwowej w Polsce: prezydenta RP, premiera i Radę Ministrów, Sejm i Senat, sądy</p> <p>- wyjaśnia znaczenie terminu <i>prawa człowieka</i></p> <p>- rozumie, w jakim celu powołano urzędy Rzecznika Praw Obywatelskich i Rzecznika Praw Dziecka</p> <p>- podaje daty powstania Unii Europejskiej oraz wstąpienia Polski do tej organizacji</p> <p>- tłumaczy, co oznaczają terminy: <i>integracja europejska, europejska solidarność</i></p> <p>- określa, ile państw należy do Unii Europejskiej</p> <p>- ocenia znaczenie wyborów z 4 czerwca 1989 roku w procesie przemian demokratycznych w Polsce</p> <p>- wskazuje na mapie państwa europejskie, które powstały lub odrodziły się po upadku komunizmu</p> <p>- przedstawia przyczyny i skutki obrad Okrągłego Stołu</p>	<p>- tłumaczy, dlaczego w historii Polski lata 1944–1956 są określane jako „czasy stalinowskie</p> <p>- wyjaśnia, dlaczego bojowników podziemia niepodległościowego określa się jako Żołnierzy Wyklętych</p> <p>- rozwija skrót <i>SB</i></p> <p>- opisuje warunki życia Polaków w czasie stanu wojennego</p> <p>- omawia działania opozycji demokratycznej z użyciem określenia <i>walka bez przemocy</i></p> <p>- wskazuje na mapie państwa europejskie, które w okresie zimnej wojny należały do NATO oraz do Układu Warszawskiego</p> <p>umieszcza na osi czasu daty powstania PZPR oraz uchwalenia konstytucji PRL</p> <p>- opowiada o społeczeństwie PRL z użyciem terminów: <i>likwidacja analfabetyzmu, awans społeczny, cenzura, ukryte bezrobocie, łamanie praw obywatelskich, propaganda sukcesu</i></p> <p>- zaznacza na osi czasu daty protestów społecznych w PRL oraz datę wyboru Karola Wojtyły na papieża</p> <p>- tłumaczy, za jaką działalność jest przyznawana Pokojowa Nagroda Nobla, oraz wyjaśnia, dlaczego Lech Wałęsa otrzymał to wyróżnienie</p> <p>- charakteryzuje na podstawie tekstu źródłowego politykę władz komunistycznych wobec opozycji demokratycznej w Polsce</p> <p>VII. Współczesna Polska</p> <p>- podaje nazwisko pierwszego prezydenta Polski wybranego w wyborach powszechnych</p> <p>wyjaśnia znaczenie terminów: <i>konstytucja, wolne media, wolność słowa, opinia publiczna</i></p> <p>- omawia zadania poszczególnych organów władzy państwowej oraz władz samorządowych</p> <p>- podaje przykłady instytucji, do których można się zwrócić w przypadku łamania praw dziecka</p> <p>- wyjaśnia znaczenie terminów: <i>gospodarka wolnorynkowa, prywatyzacja, bezrobocie</i></p> <p>- wie, czym są kwalifikacje zawodowe</p> <p>- wymienia skutki emigracji zarobkowej Polaków</p> <p>- przedstawia rolę, jaką w procesie integracji europejskiej odegrał Robert Schuman</p> <p>- omawia działania podejmowane przez państwa członkowskie UE w celu integracji gospodarczej, rozwoju regionalnego i ochrony środowiska</p>
--	--	---

	<ul style="list-style-type: none"> - zaznacza na osi czasu datę powstania Unii Europejskiej - przedstawia przyczyny i skutki wstąpienia Polski do UE VIII. Problemy ludzkości - tłumaczy, co oznacza powiedzenie „świat stał się mniejszy”, oraz wskazuje przyczyny określanego w ten sposób zjawiska - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>podbój kosmosu, lądowanie człowieka na Księżycu, wahadłowiec, sztuczny satelita, nawigacja GPS</i> - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>komputer osobisty, internet, portale społecznościowe</i> - podaje zasady, których powinni przestrzegać użytkownicy Internetu - podaje przykłady działań podejmowanych przez organizacje międzynarodowe w celu pomocy najbiedniejszym krajom - wyjaśnia znaczenie terminu <i>wojna lokalna</i> - omawia na podstawie infografiki pozytywne i negatywne skutki postępu technicznego we współczesnym świecie - na podstawie tekstu źródłowego wymienia skutki niszczenia środowiska naturalnego - tłumaczy, w jaki sposób wykorzystuje się nowoczesne technologie w szkołach - na podstawie tekstu źródłowego podaje zasady bezpiecznego korzystania z Internetu 	<p>przedstawia najważniejsze wydarzenia w procesie integracji Polski z UE</p> <ul style="list-style-type: none"> - wskazuje fragmenty Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, które świadczą o demokratycznym charakterze państwa polskiego - wyjaśnia, na czym polegają prawa i obowiązki obywateli RP - tłumaczy, jakie są zadania Rzecznika Praw Obywatelskich i Rzecznika Praw Dziecka - wyjaśnia, na czym polegały reformy gospodarcze w Polsce po upadku komunizmu - tłumaczy, na czym polega polityka otwartych granic w Unii Europejskiej - opisuje zmiany, jakie dokonały się w Polsce po przyjęciu do Unii Europejskiej - wymienia korzyści oraz obowiązki i ograniczenia wynikające z członkostwa Polski w Unii Europejskiej VIII. Problemy ludzkości - podaje daty najważniejszych wydarzeń związanych z podbojem kosmosu - wie, kim był Jurij Gagarin - określa, w jaki sposób katastrofy ekologiczne wpływają na zanieczyszczenie środowiska naturalnego - rozumie, czym jest kultura masowa - tłumaczy, dlaczego współczesny świat określa się jako „globalną wioskę” - dostrzega różnice dzielące współczesny świat na bogatą Północ i biedne Południe - wymienia nazwy organizacji, które niosą pomoc mieszkańcom krajów Trzeciego Świata lub działają w obronie praw człowieka - opowiada o tym, co wydarzyło się w Nowym Jorku 11 września 2001 roku - tłumaczy, jakie działania są podejmowane w celu zapobiegania konfliktom na świecie - wskazuje na mapie świata obszary, na których odsetek ludzi cierpiących głód jest najwyższy, oraz tereny, na których jest on najniższy - wskazuje na mapie świata regiony, w których wybuchają współcześnie najwięcej konfliktów zbrojnych - wyjaśnia na przykładach przyczyny i skutki konfliktów zbrojnych
OCENA BARDZO DOBRA	OCENA CELUJĄCA	

<p>V. II wojna światowa</p> <ul style="list-style-type: none"> - wymienia najważniejsze działania wojenne prowadzone w Europie w latach 1940–1942 - wie, co wydarzyło się w 1945 roku w Hiroszynie i Nagasaki określa, kiedy zakończyła się II wojna światowa na Dalekim Wschodzie - tłumaczy, w jaki sposób upamiętnia się osoby, które pomagały Żydom w czasie II wojny światowej - zaznacza na osi czasu daty: ataku III Rzeszy na ZSRR, bitwy pod Kurskiem, inwazji na Normandię, kapitulacji Niemiec i Japonii - ocenia postawy, jakie przyjmowali Polacy wobec losu Żydów w trakcie II wojny światowej <p>VI. Polska Rzeczpospolita Ludowa</p> <ul style="list-style-type: none"> - podaje daty utworzenia NATO i Układu Warszawskiego - tłumaczy, czym była zimna wojna - przedstawia formy oporu Polaków przeciwko komunistycznej władzy - na podstawie tekstu źródłowego wymienia metody, które pozwoliły komunistom odnieść zwycięstwo wyborcze w 1947 roku - porównuje, czym różnią się współczesne strajki od demonstracji z czasów PRL - wymienia przyczyny strajków w 1980 roku - wyjaśnia, na czym polegały prześladowania opozycji demokratycznej w czasach komunistycznych <p>VII. Współczesna Polska</p> <ul style="list-style-type: none"> - wymienia zmiany, które dokonały się w polskim szkolnictwie na skutek przeobrażeń politycznych po 1989 roku - wymienia prezydentów III Rzeczypospolitej - tłumaczy, dlaczego sądy w Polsce są niezależne od pozostałych organów władzy - rozwija skrót ONZ i określa, czym zajmuje się Organizacja Narodów Zjednoczonych wie, za jakie zasługi przyznaje się <i>Order Uśmiechu</i> - tłumaczy, dlaczego wciąż powstają nowe zawody, a niektóre zajęcia są coraz rzadziej wykonywane - wyjaśnia, czym była Europejska Wspólnota Gospodarcza, oraz podaje, w którym roku powstała ta organizacja - określa, jakie znaczenie dla Polaków miało przystąpienie Rzeczypospolitej do strefy Schengen omawia na podstawie schematu procedurę powoływania władz samorządowych w Polsce - ocenia, jakie znaczenie miało uchwalenie Powszechnej deklaracji praw człowieka - omawia rolę, jakie odgrywają poszczególne grupy społeczne we współczesnym społeczeństwie wymienia na podstawie informacji uzyskanych z różnych źródeł (np. w trakcie rozmów z osobami starszymi) najistotniejsze problemy współczesnej Polski - opowiada o początkach integracji europejskiej - omawia na podstawie mapy etapy poszerzania wspólnoty europejskiej o kolejne państwa - ocenia, jak przynależność Polski do UE może wpłynąć na życie młodych ludzi <p>VIII. Problemy ludzkości</p> <ul style="list-style-type: none"> - omawia działania, które są podejmowane w celu ograniczenia zanieczyszczenia środowiska 	<p>V. II wojna światowa</p> <ul style="list-style-type: none"> - opowiada o działaniach wojennych prowadzonych na Dalekim Wschodzie zdobywa informacje o losach swoich przodków w 1939 roku - gromadzi informacje dotyczące 2. Korpusu Polskiego - przedstawia historię niedźwiedzia Wojtka gromadzi informacje o sytuacji w swojej miejscowości w czasie II wojny - przedstawia sylwetkę Ireny Sendlerowej <p>VI. Polska Rzeczpospolita Ludowa</p> <p>wyjaśnia znaczenie terminów: <i>Układ Warszawski, Organizacja Paktu Północnoatlantyckiego (NATO), mur berliński, wyścig zbrojeń</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - wymienia współczesne cele NATO - omawia rolę, którą odgrywa Polska w Organizacji Paktu Północnoatlantyckiego - wymienia postacie i organizacje, które działają współcześnie w obronie praw człowieka - zaznacza na osi czasu daty: utworzenia NATO, powstania Układu Warszawskiego oraz budowy muru berlińskiego - tłumaczy, na czym polegała rywalizacja ZSRR i Stanów Zjednoczonych w okresie zimnej wojny - porównuje mapę współczesnej Europy z mapą kontynentu europejskiego po 1945 roku - wskazuje różnice między PRL a współczesną Polską ze szczególnym uwzględnieniem warunków życia codziennego - ocenia, jakie znaczenie dla polskiego społeczeństwa stanowił wybór kardynała Karola Wojtyły na papieża - na podstawie zebranych informacji przedstawia sylwetkę wybranego żołnierza podziemia niepodległościowego - opowiada o działalności papieża Jana Pawła II - na podstawie zebranych informacji przygotowuje prezentację dotyczącą księdza Jerzego Popiełuszki <p>VII. Współczesna Polska</p> <ul style="list-style-type: none"> - tłumaczy, czym był „Jarmark Europa” - podaje przykłady konkretnych działań podejmowanych przez samorząd w miejscu swojego zamieszkania - wymienia przykłady działań mających na celu ochronę praw człowieka na świecie - wymienia władców, którzy podejmowali w średniowieczu próby zjednoczenia Europy - tłumaczy, w jaki sposób Polska wykorzystuje fundusze unijne - opowiada, jak doszło do powstania „Jarmarku Europa - wymienia problemy miejscowości lub gminy, które są najistotniejsze z punktu widzenia mieszkańców - na podstawie infografiki określa, jakie kwalifikacje są potrzebne do wykonywania różnych zawodów - prezentuje sylwetkę Roberta Schumana <p>VIII. Problemy ludzkości</p> <ul style="list-style-type: none"> - wymienia przyczyny konfliktu palestyńsko-izraelskiego - na podstawie artykułu wymienia argumenty wysuwane przez osoby twierdzące, że
---	--

<ul style="list-style-type: none">- wskazuje na zagrożenia, jakie dla międzynarodowego pokoju stwarza terroryzm- na podstawie własnych obserwacji opisuje metody wykorzystywane przez media w celu przyciągnięcia uwagi odbiorców- wyjaśnia, z czego wynikają problemy państw biednego Południa- wskazuje formy pomocy udzielanej państwom biednego Południa, które uważa za najskuteczniejsze	<p>Amerykanie w 1969 roku nie wylądowali na Księżycu, oraz przez osoby, które są przekonane o powodzeniu misji Apolla 11, a następnie wyraża własną opinię na omawiany temat</p> <ul style="list-style-type: none">- na podstawie zebranych informacji opisuje dowolną akcję przeprowadzoną przez jedną z organizacji charytatywnych- wskazuje problem współczesnego świata, który uważa za najważniejszy, a następnie proponuje sposób jego rozwiązania- na podstawie zebranych informacji omawia wybrany współczesny konflikt zbrojny- tłumaczy, jaki wkład w rozwój nowoczesnych technologii wniósł Steve Jobs
---	--

